

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Storm, Edvard.

Erast eller den bedragne Varsomhed : Comedie
i 5 Acter.

København : forlagt af Johan Frederik Schultz,
1791

126 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Storm's
Craft

55, - 213

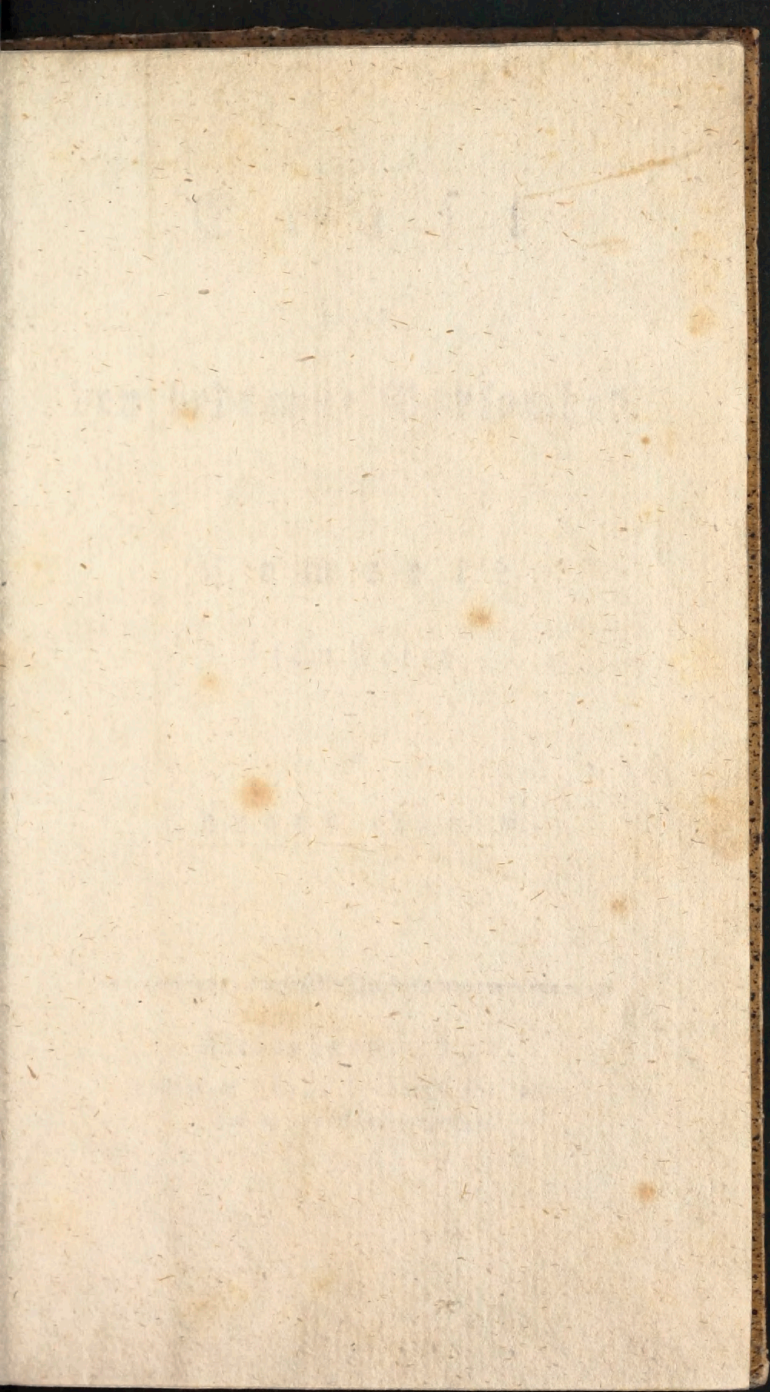
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130019428355

7

C r a s t

eller

den bedragne Barsomhed.

C o m e d i e

i fem Acter

af

Edvard Storm.

Kiøbenhavn, 1791.

Forlagt af Johan Frederik Schultz,

Hof- og Universitets-Bogtrykker.

P e r s o n e r n e :

Kraft,	•	•	Hr. Knudsen.
Orgon, Sophies Fader.	•	•	— Schwarz.
Valer, hans Søn, forelsket i Georgine.	•	•	— Preissler.
Reinhold, en ung ubekjendt i Orgons Huus—	•	•	Rosing.
Sophie, hans Kiereste, Orgons Datter	•	•	Jfr. Astrup.
Araminte, Orgons Søster, en gammel	•	•	
lærd Dame	•	•	Mad Knudsen.
Georgine, hendes Datter	•	•	Jfr. Northorst.
Mag. Theophrastus, Aramintes	•	•	
Samulus	•	•	Hr. Bøf.
Mirmidon, en Spradebasse og Versemager—	•	•	Saabye.
Lisette, Sophies Pige	•	•	Mad. Gielstrup.
Sikke, Georgines Pige	•	•	— Schall.
Just, Kraftes Tiener	•	•	Hr. Kemp.
En Boghandler	•	•	— Gielstrup.
Notarius	•	•	— Due.
En Tiener	•	•	Lindgreen.

Scenen er i Orgons Huus.

Første Act.

(Skuepladsen forestiller et møbleret Værelse med et Clavecin ved den ene Side, hvorpaa der ligger Musicalier og et par Bøger. Reinhold sidder og læser, støttende sig med den ene Arm paa Bordet, og Valer rager om blandt Moderne.)

Første Scene.

Valer, Reinhold.

Valer.

Har De ikke seet den Concert af Boccharini med den obligate Fløite til? Jeg gad vidst, hvor den er bleven af.

Reinh. Nei jeg har ikke. (Bliver ved at læse.)

Valer. De er ikke vel i Dag?

Reinh. Jo saa men — (som før.)

Valer. Saa er De ikke i god Humeur da.

Ei! Tag Dem ikke Verden saa nær.

Reinh. Det lader sig let sige, Valer! men hvis De var i mit Sted — —

Valer. Naar jeg var i Deres Sted, skulde jeg gjøre Pinen kort. Jeg vilde gaae lige til Hr. Orgon og sige: Min Herre! Jeg elsker Deres Datter, hun elsker mig; Vilde De vel samtykke i vor Forening?

Reinh. Og han svarede saa — —

Valer. Hvad skulde han vel svare? Der er jo intet urimeligt i at to unge Folk holde af hinanden. De har jo desuden Midler, og uagtet De er en Fremmed, og Deres Herkomst ubekendt, saa seer nok enhver af den Opdragelse De har faaet, at der kan ingen Forstiel være paa Deres og min Søsters Stand. Jeg taler som Deres Ven. Hvor skulde det være mig kiert, at see Dem og Sophie forenede?

Reinh. (springer op.) Al Valer! det er for stor en Lykke; Jeg tør ikke overlade mig til denne Tanke.

Valer. O! De er ret en Selvplager! Hvad vinder De ved at sidde her og klynke? Jeg for min Part seer aldrig Vanskeligheder, hvor jeg ikke stotter om nogen.

Reinh. Det er ikke enhver der kan have saa lykkeligt et Temperament. De elsker ligesaa vel som jeg, og De kan være saa roelig. Jeg er vis paa, Deres smukke Cousine har aldrig forbudt Dem et Suk endnu. Som en Philosoph seer De haantigen ned paa al Lykkens Egenfindighed, og troer, at da De har Georgines Hierte, er De altid vis paa hendes Haand. Ja! jeg vil ønske Dem, at aldrig noget Tilfælde maatte forstyrre den Fred, De lever i. Men kiere Ven

Ven! De har ingen Modgang haft i Verden, De har stedse levet i Deres Families Skiod, mig derimod har Erfarenhed lært, ikke at giøre Regning uden paa det nærværende Dieblit, som jeg nyder.

Baler. De taler, Reinhold! som om Lykken havde været ret en slem Stedmoder mod Dem. Man skulde troe, De var en hoisiplaget Mand. Jo! De har i Sandhed Ret. De har Midler, Forstand, en god Skabning, Helbred, Ungdom, Deres Herckerindes Gienfærlighed. Det er jo alle muelige Uheld! Hr. Reinhold! sæt Dem kun hen at græde! Deres Skiebne fortjener det nok.

Reinh. Men Baler —

Baler. Som jeg siger, Deres Erfarenhed er ret sørgelig. Men alvorlig talt, hvad har De at græmme Dem over? Hvorfra disse ubehagelige Formodninger, disse Anelser om Ting, som maaskee aldrig indløbe? Lad de Stakler ængste sig, som have Aarsag dertil. For Dem, Reinhold! seer jeg kun behagelige Udsigter. Min Fader elsker Dem, som sit eget Barn. De er den eneste, som hans knarborne Væsen ikke stræffer sig til, uagtet det har taget mærkelig til paa nogen Tid mod os andre — Han maae vist have haft nogen Fortrød. Mener De ikke? Han taler saa tit om Skielner, Forrædere og flette Mennesker, at man skulde troe, der var hændet ham noget ubehageligt.

Reinh. Jeg har rigtig nok mærket, at han er alvorligere, end han pleier. Himlen bevare hans Helbred, og afvende alt hvad der kan frænke hans Sind, den retskafne Mand!

Baler.

Valer. De har Aarsag til at ønske godt over ham. Og hvad mener De ikke han ville gjøre for Deres Skyld? I de otte Aar, De efter Deres Hovmesters Død har været her i Huset, har De jo seet alle muelige Prøver paa hans Ben-
skab. Med hvor megen Omhu antog han sig ikke Deres, saa at sige, faderløse Velsæld? Flyttede Deres Capitaler fra Hamborg herover, og sørgede for sammes Sikkerhed? Hvor kan De troe, at just han skulde blive den, som vilde støde Dem Dolken i Hjertet; Jeg kan nok forestille mig, at Sophies Tab blev et Hjerte-Stød for Dem.

Reinh. Ja Valer! Min Kierlighed til hende er ubegribelig. Jeg føler alt for vel, at jeg aldrig bliver lykkelig uden hende, og just derfor skælver jeg for at høre min Dom.

Valer. Men det er dog nødvendigt. —

Reinh. Jeg indseer det gandske vel. Og vær vis paa at jeg husker alt hvad jeg skylder Hr. Orgons Godhed. Min Gud! Ifald han har andre Hensigter med sin Datter — og det maae han nødvendig have — hvor uskionksomt var det da af mig at forstyrre dem. Desuden, det Mørke, hvori min Fødsel er indhyllet — kan det give mig Haab om et saa anseeligt Svogerskab? Er det rimeligt, at Orgon skulde overgive saadan en Skat til en Fremmed, der ikke engang kiender sin egen Herkomst? Nei Valer, jo meer jeg betænker, hvad hun er, og hvad jeg er, desto større Afstand seer jeg imellem os.

Valer. Nu vel. Saa forlad hende da. Siig hende, at hun maae udlette Dem af hendes Hjerte. Byd hende at dæmpe den Ild De selv har antændt, og lad hende holde sig færdig for
den

den første Beiler, der melder sig. Jeg veed intet andet Raad. En Ende maae her dog gøres paa alt dette.

Reinh. Nu, nu! Spot ikke Valer. Gid Deres eget store Heltetmod maae aldrig komme paa sig en Prøve! Men hvis kun een af de Vanskeligheder mødte Dem, hvoraf jeg seer en heel Hær for mig. —

Valer. De er, som jeg har sagt, meget skarpsynet til at opdage Vanskeligheder. Min lærde Tante har ikke nær saa megen Umage med at finde Jupiters Maaner. Hun maae vist have skrækket Dem med Aspecterne i Dag, siden De er saa usædvanlig frygtsom.

Reinh. Der behøves ingen Spaadoms Mand for at kunde udregne min Skiebne. O min Ven! er jeg ikke at beklage!

Valer. Det nægter ingen. De sidder i Ulykke og Fortrød op under begge Dreene. Imidlertid vil vi dog siden ride ud i Lusten at forslaae vore Griller, eftersom det er saa got Væir i Dag. — Og naar da vor Hierteclappen faaer sat sig, saa gaaer vi gandske jevnt ind i Orgons Cabinet, og hører vor Dødsdom, og derpaa i Morgen tidlig i al Stilhed hænger vi os eller skyder os paa Panden à la Werther — ikke saa?

Reinh. Hvor er Deres Humeur lykkeligt!

Valer. Og Deres kunde være ligesaa, naar De vilde. Jeg veed nok, at man i Almindelighed holder mig for letvindig, fordi jeg ikke gaaer og kurrer som en Turteldue og klynker over heelt Skind. Den store Grundsætning i Livet: Gjør dine Dage saa glade, som mueligt, staaer mig bestandig levende for Dine; Det er mit Reise-
kaart

faart igiennem Verden. Hvor jeg seer nogen Steen eller Tornebuss, der dreier jeg af, og hvor jeg treffer en blomsterfuld Eng eller en kistlig Lund, der opholder jeg mig, saa længe jeg kan.

Reinh. Det er ret en poetisk Philosophie. Men for at blive i Lignelsen, naar nu Deres Vet falder ad en knuddret Godstie, eller igiennem ode Sandorkener, som De absolut maae passere, hvorledes bør De Dem da ad?

Valer. Det kan jeg for en stor Deel selv forebygge, men naar det endelig skal være, nu vel! saa skynder jeg mig frem alt hvad jeg kan, og adspreder min Misfornøielse med at tænke paa de Glæder jeg har nydt, og med at haabe en lykkelig Forandring. Jeg har altid i Sindet en Forraad af skønne Idealer, som jeg i paakommende Tilfælde kan gribe til, og de undladeielden at trøste og vederqvæge mig. En riig Indbildningskraft er en herlig Ting. Jeg forlyster mig for Exempel ofte med at forestille mig, hvorledes De med Sophie, og jeg med min Georgine sætter os ned paa Landet i en yndig Egn, hvor vi have Arcaidiske Hytter, Vandfald, Bierge og Dale, Skove og Søer, kort sagt, den hele Natur til vor Tieneste: Der elske og synge vi, ligesom Fuglene, og udgiøre de to lykkeligste Par i hele Verden. Med disse Tanker fordriver jeg et heelt Regiment af Bekymringer.

(Han sætter sig ved Clavecinet, og spiller og synger.)

Mit Liv er en Spadseregang

Igiennem Glædens Have,

Hvor jeg kan latter, Spøg og Sang

Paa begge Sider have.

I Sel:

eller den bedragne Barsomhed. 9

J Selskab med en elsket Ven

Og med en yndig Vige,

Jeg jager mørke Griller hen

Til Storsultanens Rige.

Reinh. Gode Drømme, som et Ord, en
blot Lyd af Hr. Orgons Mund kan adsprede!

Valer. De har sikkert lært at spaae af
Frue Araminte — Erasies Tiener —

Anden Scene.

Just, de Forrige.

Valer. Hvad got min Ven?

Just. Jeg ville gjerne tale med Hr.
Orgon.

Valer. Han er i dette Dieblif gaaet ud i
Byen, men kommer strax tilbage.

Just. Saa er det vel best, at jeg kommer
igien om en Times Tid. Jeg har ellers et Brev
til ham fra min Herre.

Valer (til Reinhold med nogen Forundring.) Et Brev
fra Erast! — (Til Just.) Ikke andet, vær saa
god at levere mig det.

Just. Jeg har Befaling at flye det i Hr.
Orgons egen Haand.

Valer. Han vover slet intet, min Ven!
ved at betroe mig det.

Just. De tager det ikke unaadigt op, men
jeg har ikke den Vre at kiende Dem. Hr. Erast
har vant mig til at adlyde lige efter Bogstaven,
sær i vigtige Ting.

Valer. I vigtige Ting? —

Just.

Just. Jeg veed egentlig ikke, hvad Brevet indeholder, men slutter dog, at det maae være magtpaaliggende. Sager, thi min Herre sagde, da han befalede mig at bringe det herhid, at jeg slet ikke maatte give det til nogen anden, end Hr. Orgon selv, i hvem det saa var. Man kan ikke være forsigtig nok i den onde Verden.

Valer. Hvad er det, det Menneſke sladrer om Forsigtighed og den onde Verden? Han kan gaae Fanden i Vold med sit Brev. Seer han vel det!

Reinh. Hvor er Deres Philosophie, og den store Grundſætning, Valer?

Just. Underdanigst om Forladelse! Jeg er kun en fattig Tiener, og maae forrette mit Vrende, ligesom jeg har faaet min Ordre. Deres floze Opførsel og ærbare Mine viser tydelig, at det kan ikke være Dem, Hr. Erast har frygtet for. Her maae være nogen anden i Huset, som han ikke vilde Brevet ſkulde falde i Hænderne paa. (ſagte.) Hvilken forbandet Uforsigtighed! Jeg er dog et dumt Beest (hoit.) De har altsaa den Godhed at modtage Brevet?

Valer. Ei! hvilken Tilid han ikke med et fik til mig. (tagende Brevet.) Det er got. Han tiener sin forsigtige Herre med megen Klogskab.

Just. Jeg ſkulde ikke roſe mig ſelv, men Hr. Erast forſikrer, at han endnu aldrig har været ſaa vel betient, ſom af mig. At forudſee og væbne ſig mod alle muelige Tilfælde, er al vor Studering, og vort Livs Hoved-Forretning, og heri er jeg ſaa lykkelig at have dannet mig aldeles efter hans Sind. Ingen af os gjør et Skrit, uden vi, ſaa at ſige, forſt have underſøgt, om Jorden ogſaa er faſt nok til at bære os.

Valer.

Valer. I bilder jer maaskee ind, at I bestandig gaaer paa en tynd Iis.

Iust. Vist nok min Herre! derfor kan heller intet uventet ramme os. I Morges, for Ex. gav Hr. Graaf mig 2 Mk., fordi jeg ham uafvildende havde havt den Estertanke at bestille ham et par stærke Krykker. Vi maae aldrig være forelegne for hvad vi skal bruge. Om han nu af en Hændelse kommer til Skade, og brækker et Been, som let kan skee, saa har han dog strax ved Haanden hvad han skal bruge.

Valer. Det er meget vel overlagt. Ja ja! Brevet skal blive besørget.

Iust. Løb jeg uden Fortrydelse —

Valer. Hvad for noget?

Iust. Jeg er bange, den naadige Herre bliver vred igjen —

Valer. Hvorover skulde jeg blive vred?

Iust. Jeg vilde nok udbede mig —

Valer. Ei tal dog.

Iust. Maae jeg sige det uden Frygt for — Den unge Herre er lidt colerisk af sig —

Valer. Kommer han til Sagen?

Iust. Derfor vilde jeg saa nødig fortørne Dem —

Valer. Nu da!

Iust. Men det er dog nødvendigt for Hr. Graafes Skyld —

Valer. Taalmodigheden forgaaer mig.

Iust. En lille Qvittering —

Valer. Qvittering?

Iust. Kun to Ord paa en Smule Papir at jeg behørig har afleveret et Brev til Hr. Orgon som i hans Graværelse blev modtaget af — her
kom

Kommer den naadige Herres Navn, mig synes jeg horte før, det var Valer — hvilken med sin Underkrift indestaaer for at det ubrudt og udskadt i alle Maader skal forderligst komme sin Eier til Hænde — Uden sig en Tingest tør jeg i Sandhed ikke komme hjem.

Valer. Er du reent bansat, Karl! Du er jo ligesaa gal som din Herre.

Just. Hr. Erast er i Stand til at give mig Afsked.

Reinh. Det har vel ingen Nød; hvor skulde han faae saa forsigtig en Tiener igien? Han er alt for klog dertil.

Just. Det er ogsaa sandt, det tænkte jeg ikke paa. Han beholder mig nok. Slige Karle, som jeg, finder man ikke overalt. Jeg recommenderer mig hos de unge Herrer. (gaaer.)

Valer. Som Herren er, saa er Tieneren med. De ere begge gale af lutter Klogskab.

Reinh. Knægten er vist ikke saa dum, som han lader til. Det er uden Tvivl en gienemdreven Skielm.

Just (kommer igien.) De har da virkelig tilgivet mig, at jeg før —

Valer. Nu igien!

Just. Jeg recommenderer mig underdanigst! (gaaer.)

Reinh. Veed De hvad, Valer! Jeg skulde næsten formode, at i dette Brev —

Valer. Atter Formodninger! At Erast begierer Deres Sophie — ikke saa?

Reinh. Hvad i al Verden kan han ellers have at skrive til Hr. Orgon om, som han aldrig har

har staaet i nogen Forbindelse eller Omgang med.
— See der!

Just (kommer igien.) Da jeg kom ud paa Gaden, huffede jeg først, at jeg har glemt at bede de gode Herrer ikke at tale om Krykkerne ifald Hr. Erast skulde komme her i Dag.

Valer. Gaaer det ingen Ende? (han jager ham ud.)

Reinh. Erast kommer her i Dag — det er noget Ryt.

Valer, (som horer Aramintes Noet.) Utter Historier!

Tredie Scene.

Araminte, de Forrige.

Aram. Hold Munden! Tor din Laptaske oven i Kiobet undskyldte dig?

Valer. Raadige Tante!

Aram. Den skidne Harpye drifter sig til at røre ved mine Helligdomme.

Valer. Hvad er paa Færde?

Aram. Saadant et profant Dyr tor komme i mit Museum?

Valer. Er der nogen Ulykke skeet?

Aram. Men vie kun du Skarn! Du skal ikke have gjort det for intet, saa vist som jeg heder Araminte. Har nogen seet større Uforstammenhed?

Valer. Giv sig tilfreds min Tante!

Aram. Al Valer! jeg er færdig at gaae fra Forstanden. Det er uden Tvil en af Tyge Brabes Dage i Dag.

Valer. Men hvori, om jeg maatte sporge, bestaaer da den store Ulykke?

Aram.

Aram. Hvori? — Tænker J, min unge Herre! at en Dame af min Forstand og mine Indsigter lader sig opbringe af ingen Ting?

Valer. Det være langt fra mig.

Aram. Som har druffet saa dybt af Zenos Philosophie —

Valer. De har Ret, naadige Tante!

Aram. At jeg, som har min Omgang blant Sphærerne, skulle sættes i Bevægelse af den nedre Jords Bagateller —

Valer. Hvem er saa daarlig at troe det?

Aram. At jeg kunde bringes af min Forfatning over en Hændelse, som ikke var et ubodeligt Onde?

Valer. For Himlens Skyld —

Aram. Som ikke var af den Veskaffenhed, at en Seneca selv maatte have fortvivlet derover —

Valer. Han vilde vist have hængt sig, om sligt var hændet ham.

Aram. O hvilken ulykksalig Dag, som burde tegnes med en sort Steen!

Valer. For jeg spørge —

Aram. Hvor er min Broder? Jeg maae have sat paa ham for at faae Hævn over det Skarn. Hun maae ikke taales en Dag længere i Huset.

Valer. Ikke en Time. Men hvem er det, som har havt den Ulykke at fortørne Dem?

Aram. Hvem, uden det Udyr, Georgines Kammerpige? Har det Skarn ikke sneget sig ind i mit Cabinet, under Paaskud af at giøre ryddeligt, og med en Dumbhed uden Lige — af! mit Hierte er færdigt at briste —

Valer.

Valer. Sæt Dem ned søde Tante! Og der har hun —

Aram. (grædende.) Væltet et Blæhorn over en Astronomisk Tabel, som min Famulus nyelig har reenskrevet til Trykken paa stort Median Papiir.

Valer. Paa stort Median Papiir! — Hun bor i Tugthuset.

Aram. Hvilken Jernalder vi leve i! Fruentimmerne ere saa ubehændige, som Fæ, saasnart de skal bruge Fingrene til noget andet end til at pynte sig, og blande Kaart. De siode ligesaa skidesløs an paa et Blæhorn, som paa en Pomade Daase.

Valer. Det volder, at de kiender intet til Physiquen og Legemernes Fluiditet. Deres Naade er dog en Undtagelse.

Aram. Jeg takker Himlen, som fra Barndommen af lagde saa stærk Drift til Videnskaber i min Siel, at jeg til Trods for alle Opdragelsens Hindringer blev Viisdommen troe, og svingede mig op over mit Kions almindelige Horizont, ja lagde Grunden til et udsødeligt Navn hos Efterkommerne.

Valer. Og alle disse Egenskaber pryde De med den rare Beskedenhed, som man saaielden finder hos lærde Fruentimmer, og hvis Savn Verden ikke mere tilgiver dem, naar de have ophørt at være unge og smukke.

Fjerde Scene.

En Tiener, de Forrige.

Tiener (til Reinhold.) Skildrereren er her, som Herren bestilte Portraitet hos.

Valer. Hvad er det for et Portrait?

Reinh. Det skal De nok faae at see — Kom med — Hvor er han, Philip?

Tiener. Jeg har ført ham op paa Herrens Kammer.

Valer. Lad mig vide, Philip! naar min Fader kommer hjem. (De gaae alle tre.)

Femte Scene.

Araminte (alene.)

Jeg kan ikke begribe, hvorledes min Broder kan taale den Sværm af de mange unges letfærdige Menneſker i ſit Huus. Man hører ikke andet end Quidren og Syngen og Piffen paa dette arme Clavecin. Hele Huſet er færdigt at blive et Theater; Saa ſkal der hoppes og ſpringes, ſaa fiøres, ſaa rides. Alt hvad der bringes paa Bane, er Ritorneller og Portraiter og Klubviiser og Stokkeknapper, hvoraf den hele Jordklodes gandske Oplag er ikke ſaa meget værd, ſom den første Proposition i Euclides. Den gode Orgon maatte gierne for mig giøre ſit Huus til en Daareliſte, fylde det op med ſaa mange Reinholder og vandrende Riddere, ſom der kunde rummes, ja lade det revne af Sang og Klang, Viiser og Eventyrer, naar min Datter ikke havde Deel i alle diſſe Marrierier. Men hun nødes deſværre til at holde

holde Trop siden min floge salig Høshonde satte ham til hendes Formynder, og betog mig min moderlige Ret over hendes Person. Hun skulde have faaet en gandske anden Opdragelse, havde jeg maattet raade. I Steden for disse romanske Rykker, som hun nu har Hovedet fuldt af, skulde hun have lært at kusse og være lydig, og ikke have nogen anden Villie, end hendes Moders. Naar jeg sagde: Elsk! skulde hun elske. Gift dig! saa skulde hun gifte sig, uden at raisonnere. Jeg kan ret ærgre mig; der gaaer nu den gamle Mand med de mange skionne Penge, som har henvendt sig til mig angaaende Pigen, da han vel vidste, hvad Vanskeligheder der vilde møde ham, saavel fra hendes, som fra min Broders Side. Det er sandt, han har et Træbeen og en liden Puffel paa Ryggen. Men hvad siger det? Georgine skulde dog tage ham, naar jeg maatte raade, og jeg skulde ved den Leilighed ikke alene blive uafhængende af Bulderbassen, men komme til at herske, som en Dronning, det maatte jeg forstaae. Endnu har jeg ikke tordet nævne denne Sag for min Broder, og hun veed heller intet deraf. Jeg maae have sat paa hende, *(ringer.)* medens her er Noe i Huset. Lad min Datter komme ned. Kunde jeg blot faae hende til at vise nogen Tilbøielighed for dette Giftermaal, saa gav Orgon maafee og sit Samtykke. Lader os gjøre et Forsøg.

Siette Scene.

Georgine, Araminte.

Georg. Mama befaler at tale med mig?
B
Aram.

Aram. Ja mit Barn! jeg har tænkt at tale med dig om en Sag, som angaaer din egen Velfærd. Siig mig først oprigtig, hvorledes anstaaer dig Levemaaden her i Huset? Længes du ikke efter en Forandring i din Tilstand?

Georg. Hvorledes Mama? Jeg kan jo aldrig faae det bedre. Jeg lever i en Families Skid, hvor enhver elsker mig og gjør sig Umag for at fornøie mig.

Aram. For at fordærve dig, skal du sige. Jeg mærker, at du ikke alene har faaet Smag paa de Daarligheder, som herske her, men er endog gandske inddrukken af dem. Det vil blive mig vanskeligt at faae dig afrettet til Fornuft og Lydighed. Jeg veed det. Jeg veed det. Den Lugt som Karret har faaet, gaaer ikke lettelig bort.

Georg. Det krænker mig mangfoldig at høre saa bitter en Bebreidelse. Jeg veed sandelig ikke, hvormed jeg har forskyldt den.

Aram. Din Opførsel i det Hele forholder sig til min Willie, som 1 til 1000. Det kan være dig nok.

Georg. Allerkiereste Moder! quæl mig dog ikke med deres Unaade, men befal blot, saa skal De see, hvor ivrig min Bestræbelse er for at behage Dem. Har jeg nogensinde feilet mod Dem, saa har det været af Bankundighed. Hvad er Deres Willie? De behøver jo kun at tale. Er De ikke min Moder?

Aram. Nu taler du som et got og forstaaeligt Barn, men naar det kommer til Udvølsen, vil du da være den samme?

Georg. Har jeg nogensinde givet Mama Anledning til at tvivle om min Lydighed?

Aram.

Aram. Hør Georgine! Jeg har adskilligt at fordre af dig. Din Pige har i Dag forarsaget mig en stor Hierteforg, og en ubodelig Skade. Dette onde Kreatur maae du for det første jage bort.

Georg. Jeg har med Bedrøvelse hørt, at hun har været saa uheldig —

Aram. Uheldig? — Nei, ondskabsfuld skal du sige. Kort sagt, dette er den første Prøve jeg kræver af din Hengivenhed til mig.

Georg. Min søde Mama veed nok, at baade Fikke og jeg dependere af Hr. Orgon, som har antaget hende til min Tjeneste, og ene har Raadighed til at skaffe hende bort.

Aram. Min søde Mama — Dit søde Sprog forblinder mig ikke. Jeg seer nok, at jeg maatte vige for en lumpen Tøs, om det stod til dig. Men hun skal affied.

Georg. Det skal ikke være mig imod, saa fremt —

Aram. Om baade du og din grove Hr. Formynders gif fra Forstanden.

Georg. Raadige Mama!

Aram. Om det hele Huus skal sættes i Oprør, ja i lys Lue.

Georg. Men —

Aram. Jeg skal viise baade dig og hende, at jeg vil raade.

Georg. Min Gud Mama —

Aram. Mit eget Barn vil forsvare den Slange det Skarn mod mig.

Georg. Tillad mig dog —

Aram. Jeg skal lære dig i flere Stykker end dette at danse efter min Pibe.

Georg. Men for Himlens Skyld —

Aram. Siden du har bragt mig til at tale i den strænge Tone —

Georg (sagre.) Hvortil jeg er vel vant.

Aram. Saa skal du og nu have min hele Mening at vide. Pigen skal jeg nok revse uden din Hielp; jeg vilde kun forsøge, hvorvidt din Lydighed strakte sig, og da jeg nu har lært at kiende dig, saa skal du og lære at kiende mig. Du skal giftes.

Georg. Mama!

Aram. Giftes skal du, og det ikke efter dit eget romanske Hoved, men efter mit Sind. Jeg har udsøgt dig et Partie, Mammeselle!

Georg. Men Mama! Hr. Orgon —

Aram. Altid river du mig den Formynd, der i Næsen: Men jeg er din Moder, seer du, og blæser ad din Formynd. En Dame af mine Talenter skulde ikke holde sig en plump Karl i Ave.

Georg. Tillader De — (hun vil gaae.)

Aram. Ja gaae kun, jeg skal nok finde dig, naar Tid er. (Georgine gaaer.)

Envende Scene.

Araminte (alene.)

Ja! ja! det vil have sine Vanskeligheder, det seer jeg alt. Den Qvinde veed alt for vel at jeg ingen Vel kan komme uden Orgons Samtykke, men hun maae forbløffes. Og hvad Ulykke er der i at modtage en riig Mand, som desuden ikke kan giøre det ret længe. Det er sandt hun har
Mid

Midler nok selv. Men jeg har ingen, og jeg kan ikke holde det længer ud paa den nærværende Maade. Min Hensigt maae jeg have opnaaet, i hvad det skal koste. Der seer jeg min Broder; Han er vel ligesaa høflig, som han pleier.

Ottende Scene.

Orgon, Araminte og noget efter Valer.

Orgon. Den Nar, jeg havde nær aldrig sluppet fra ham. Han var færdig at forgive mig med sin evige Svadsen.

Aram. Quintus Horatius Flaccus har engang været i samme Forlegenhed, som han meget smukt beskriver i den første Bogs 9de Satire. Den skulle I læse, min Broder! Jeg har en Tydsk Oversættelse deraf, som jeg vil laane jer. I vil have megen Fornøielse af den. Jeg sætter just ikke stor Priis paa Digtere i Almindelighed, men dette Stykke holder jeg dog af, formedelst den store Afsky jeg har for de sladderagtige Characterer.

Orgon. Som er jeres egen saa liig Søster!

Aram. Nu nu! I fanger strax Ild, min Broder! Lader os ikke klamres, men sig mig, hvem jeres Plagegeist har været.

Orgon. Hvem anden end den Nar, Mirmidon, hvis modbydelige Bekjendtskab min Hr. Søn har ført mig paa Halsen? Hvad Kan den bryder jeg mig om hans Eddyller og Perigrammer og hvad det Løi mere heder?

Aram. I har Ret Broder, der er som oftest ikke et Gran af sund Forstand i dem. De passe sig

fig ogsaa kun for saadanne fløve Hierner, som ikke forstaae at abstrahere og trænge ind i Tingenes Natur, langt mindre indsee de evige mathematiske Sandheders Forbindelse, eller vove at svinge sig op til Himmelen og bestemme Stjernernes Løb.

Orgon. Kiere Søster! Forstaa mig! for jeres Lærdom. Jeg har tilstaaet jer et got Kammer her i Huset til jeres Bøger og Speculationer, og mine Løftsluger til jeres astronomiske Observationer. Lad mine øvrige Bærelser blive frie for jeres phantastiske Præk og Sladder.

Uram. Tal med Respekt om de høie Videnskaber, som drives under den guddommelige Uranias Præsidium. Berøv ikke med saadanne pøbelagtige Raisonnements jeres Huus den Ære af hendes Nærværelse.

Orgon. Hvad! Har I ført os noget nyt lærd Pæk ind i Huset? Det vil jeg ikke vide af. Den Madame Urgande eller hvad hun heder, skal min Siel ud paa hendes Hals, og det strax. Har jeg ikke nok i den dumme Pedant, som jeg foerer for jer.

Uram. O hvilket Mørke! Hør Broder! min Famulus er en lærd Mand, og I en Døsmer, seer I vel. Men vil I vide, hvem der skal ud af Huset, da kan jeg sige jer det. Det skal den smukke Ting, I har givet min Datter til Opvartning, og det er mig, som forlanger det.

Orgon. Hør Søster! bekymre jer aldrig om jeres Datters Affaires. Saa stor Døsmer, som jeg er, kan jeg dog regiere baade hende og
hen.

hendes Folk. I har engang regieret hendes Sager saa vel, at hun var blevet en Betler, ligesom I selv, dersom hendes Karbroder ikke havde testamenteret hende sine Midler.

Aram. I er et Insekt, over hvis Forhaanelse jeg ophoier mig. Har jeg tilsat mine Midler, da er det skeet til den lærde Verdens Nytté, og jeg har kiobt mig for dem et Sted i Efterkommernes Minde, som jeg skal beholde, naar I er fortæret af Madiker, og jeres hæderlige Ravn opraadnet med jer selv.

Orgon. Ja det er en herlig Vrestøtte I har fortient, fordi I har fyldt mig Huset op med alt dette Astronomiske Kagerie, som har kofstet de uendelige Penge, og er ikke 2 f. værdt. (Bliver Valer vaer.) Jeg takker for det behagelige Bekjendskab I har ført mig i med den Vindmager, der dræber Folk med sine Kiim og udenlands Reiser.

Valer. Hr. Mirmidon?

Orgon. Ja just han selv, skjønt en Glæderhank er dog altid bedre end en nedrig lumsk Skielm. Hvad er det for et Brev?

Valer. Fra Graff. Hans Tiener torde neppe betroe mig det. (Orgon læser Brevet og brummer lidt imellem.) Har min Tante faaet Satisfaction over Haryhen?

Aram. Der er ingen Udkomme med jeres Fader i Dag —

Valer. Hvorledes det?

Aram. Han er gaaet fra Forstanden ude i Luften.

Orgon (foldet Brevet sammen.) Det er en sær Person. Hans Barsomhed gaaer over alle hidtil

til bekjendte Grændser, men det kan sandelig ikke skade i disse falske og onde Tider. Man kommer best igiennem Verden, naar man seer sig vel for. Det kan J, Valer! tager eder til Lærdom, og om J just ikke driver Forsigtigheden saa vidt, som Hr. Erast, saa kan J dog profitere en Hoben af hans Exempel, formedelst den nærmere Omgang og Bekjendtskab, J kommer til at faae med ham.

Valer. Himlen bevare mig for hans Omgang uden engang imellemstunder til at lee af.

Orgon. Du beleer nogen, du Wildslap! som har selv saa meget latterligt og daarligt hos dig!

Valer. Men hvorfor tager min Fader sig hans Sag saa hæftig an?

Orgon. Det har jeg nok Aarsag til, efter som jeg har bestemt ham til min Svigersøn.

Aram. Til eders Svigersøn?

Orgon. Ja Madam!

Valer. Til Sophies Mand?

Orgon. Til Sophies Mand. Finder du det saa forunderligt?

Valer (sagte.) Reinholds Frygt var ikke ugrundet. (høit.) Min Fader! dersom De pleiede at skiemte —

Orgon. For at føre dig ud af Drømmen, saa læs her hans Brev.

Valer (læser.) „De mange Besværligheder, „hvormed jeg har seet de fleste Egteskabe omgibne, have i Sandhed indjaget mig en stor Skræk „for at indgaae denne uoploselige Pagt med „nogen; Men det har desværre ikke været mig „mueligt at modstaae den Kierlighed, Deres „Dat-

„Datters Dyd og Skionhed har antændt hos
 „mig. Jeg vilde ønske, at jeg var mere klog,
 „og mindre menneskelig, og begræder den Skieb-
 „ne, som fører mig, saa at sige, i Lænker mod
 „et Maal og en Tilstand, hvorfor jeg stielver.
 „Jeg var uredelig, dersom jeg ikke tilstod, at
 „det er mod min Villie, jeg anholder om Tilla-
 „delse at besøge Deres Datter, og af hende selv
 „høre Bekræftelsen paa min Herres gunstige Tæn-
 „ker for mig. Mit Hierte er i Strid med sig
 „selv, jeg seer tusind Glæder og ligesaa mange
 „Ulykker for mig. Jeg forbander min Skrobe-
 „lighed, og har ikke Mod til at bestride den.
 „Lad mig vide naar det er Dem beleiligt at mod-
 „tage Deres bærgstede Ven og Tiener
 „Erast.“

Nu det er i Sandhed en Original af et for-
 bindtligt Brev. Den største Glæde min Fader
 kan gjøre ham, er altsaa at jage ham paa Døren
 med en Kiep, og saaledes med eet curere hans
 Svaghed. Min Søster kan nok blive gift allige-
 vel. Der er nok af dem, som uden mindste
 Strid modtager hende.

Aram. Ja min Broder! Erastes Maade
 at frie paa er saa latterlig, at han aldrig burde
 vente nogen ærlig Mand's Datter. Vi ere Gud
 skee Lov ikke saa forlegne med Sophie. Jeg
 vilde ikke have raadet min salig Mand at melde
 sig i den Tone.

Orgon. I ere begge nogle Narre. Erast
 gaaer oprigtig til Værks og det kan jeg lide, han
 tænker om Egtteskab, som en fornuftig Mand,
 det er en Handling, som bestemmer hele Livets
 Lyksalighed, og som man ikke bør foretage sig
 paa

paa en Troieduus. Bedre at betænke sig i Forveien, end at græde, naar det er forsilde. Overalt! Han har mit Ord. Der er intet at udsætte paa hans Stand og Midler.

Valer. Den arme Sophie! Kommer hendes Lykksalighed da ikke i nogen Betragtning?

Orgon. Hvad gaaer det jer an, Monsieur Mæseviis! Jeg er Herre i mit Huus og skal gifte Sophie, og jer selv med, naar og med hvem jeg behager. (han gaaer.)

Valer. Arme Pige! Arme Reinhold! Hvilken Budskab for eder! (gaaer.)

Aram. (alene tilbage.) Der opstiger en Tanke hos mig — et Onske — et Haab — Jeg er ret fied af at leve i denne indskrænkede Tilstand, under dette evige Herredømme af min Broder. Jeg maae ud deraf, hvad det skal koste, enten paa den ene eller paa den anden Maade — Erast, Erast! der bliver intet af med Sophie. Dine Penge stikke sig bedre for mig — Ja! — det er besluttet — Men hvorledes? — Derpaa beroer det — Det klarer op for mig! — Hvilket Anslag! — Gaaledes maae det være — Elig en Toffe er let fanget i sin egen Klogskab. Araminte! Du skal endnu engang komme til at raade dig selv, og ikke behøve at laane din Glands af andre Planeter.

(gaaer.)

Ende paa første Act.

Anden

Anden Act.

Første Scene.

Orgon (alene med et Brev i Haanden.)

Neppe' tør jeg troe mine Dine. Dorimons, min gamle Vens, egen Haand — Saa har det da været et falskt Rygte, at han var omkommet paa Søen. Maaskee jeg skal endnu leve den Dag at see og omfavne ham. Han var den ærligste Mand, den dydigste Borger, og blev behandlet som den nedrigste Skielm og Misdæder. Hans Retskaffenhed paadrog ham visse Stores Had, og hans Fiender hvilede ikke, førend de fik ham sværet, fordømt og forjaget. Jo! det var en smuk Sammenrottelse. Alle hans Venner forlode ham, som Verdens Skik og Brug er. Jeg allene har arbeidet paa hans Frelse, jeg alene har vovet at foreholde Ministeren, hvad Uret der er skeet ham, jeg har søgt om, at hans Vre og Rygte i det mindste maatte reddes ved en offentlig Erklæring om hans Uskyldighed. Men har man villet? Jo men. Saa havde hans mægtige Modstandere mistet deres Triumph, og vare selv blevne til nogle smukke Personer. Ivertimod, man har paalagt mig Tausshed, man har truet mig. Jeg har maattet drive Sagen saa hemmelig, som om det var et Forræderie, jeg havde fore. Det har

fræn-

ket mig til Sielen; Jeg er blevet haard og vranten og fiendsk næsten paa det hele menneskelige Kion. (Læser atter i Brevet.) Du lever da endnu, Dorimon, skiont i Trængsel og Landflygtighed. Ved Gud! du skal nyde din Ret, eller Orgon skal dele Skiebne med dig. Det sidste Forsøg maae gøres. Ministeren skal vide, at du er til, og vover han at legge sit graa Hoved i Graven med den Bebreidelse, at han har foragtet Sandheds og Uskyldigheds Raab og trodsset sin egen Overbeviisning — vel — saa see han dertil. Jeg maae strax hen til ham.

(gaaer.)

Anden Scene.

Sophie, Reinhold.

Sophie. Af Reinhold! De skulde for længe siden have benyttet Dem af den Gunst, min Fader bær for Dem. De er jo saa got som hans Søn; Han elsker os neppe saa høit som Dem, og naar De tillige havde sagt ham hvem De var, som jeg saa tit har bedet Dem, saa havde ikke det ringeste været os i Veien.

Reinh. Allerkiæreste Sophie! Dem, og Dem alene har jeg betroet en Hemmelighed, som jeg holder skult for Deres Fader, Valer og hele Verden. Dem selv om jeg bør vove et Skrit, som er i Stand til at skille mig ved Ver, Belsærd, og ved Dem selv. En Landflygtig, og skiont uskyldigen, fordømt Mands Søn skulde haabe, at Hr. Orgon vilde give ham sin Datters Haand?

Sophie. De veed, at vore Fædre vare uadskillelige Venner. Hvor ofte har De ikke selv hørt,

hørt, at min Fader har lastet og forbandet dem, som førte hans Ven i Ulykke? Mener De ikke, at han med Glæde vilde erstatte Skiebne's Ubilighed mod Dem, ifald han vidste, hvem De var?

Reinh. Han kan ikke, Sophie! Han vil ikke. Hans egen Ære, Deres Lykke, Verdens Dom tillader det ikke.

Sophie. Er det da Deres Hensigt at blive stedse ubekiendt for ham?

Reinh. Saa længe min Faders Sikkerhed udkræver det. Hans Uskyldighed har nu i 16 Aar ikke kunnet arbeide sig frem til Dagens Lys, saa aarbaagne have hans Fiender været. Havde de ringeste Mistanke om at han levede, kunde ingen Fristad betrygge ham for deres Havn. Allerede for mange Aar siden, førend han sendte mig med min Hovmester fra sig, havde han ladet udsprede, at han var omkommet paa Søen. Enhver troer det indtil denne Dag, og ingen tvivler mere paa at jeg nedstammer og har mine Midler fra et høit Huus i Tydskland, som vil have min Herkomst skjult. Deres Fader troer det samme, og jeg seer ingen Nødvendighed i at føre ham ud af denne Tanke, siden jeg dog hverken tør eller kan aabenbare den rette Sandhed.

Sophie. Imidlertid kunde den dog med eet fuldkaste mit Gistermaal med Graf. Som Reinhold er De allerede Orgon's Yndling, men som Dorimons Søn vilde De blive hans Diesteen.

Reinh. Jeg haaber dog ikke, at det uheldige Partie skal gaae for sig. Hr. Orgon tør forandre sine Tanker. Han tvinger dog ikke min Sophie mod hendes Villie.

Sophie.

Sophie. De kiender ham, ligesaa vel som jeg: Han er stadig i sine Forsætter, og taaler ingen Modsigelse, naar han har besluttet noget.

Reinh. Gode Gud! Og De vil samtykke i at tilhøre Erast? —

Sophie. Det er noget gandske andet. Saaer Erast mig ikke uden mit Samtykke, saa saaer han mig aldrig. Om jeg end aldrig havde forbundet mig med Dem, var det mig dog umueligt at leve med en Mand af saa sælsom Character.

Reinh. Naar jeg kan troste mig ved Deres Bestandighed, saa har jeg nok.

Sophie. Min Fader er Mand for at handle paa sin egen Haand uden at spørge mig til Raads. Jeg har endnu ikke talt med ham om denne Sag.

Reinh. Han er dog ingen Tyran. Bliu ved at elske mig, dyrebare Sophie! saa vil vi haabe alt af Tid og Omstændigheder. Gior mig den Glæde (givende hende sit Portrait.) at giemme denne Afbildning af en Person, som tilbeder Dem, som kiender og attraaer ingen Lyksalighed uden —

Sophie. Nu soørmer De igien Reinhold! Kan De dog aldrig lære at tale om Deres Kierlighed som om enhver anden Ting i Livet i et got dagligt og forstaaeligt Sprog? Lad os forviise disse Tilbedelser og Lyksaligheder og hoed det mere kaldes til Indbildningens Rige, til Comedier, Vers og Romaner. I ærlig og jevn Dansk siger jeg Dem herved Tak for Deres Portrait, jeg skal omhyggeligen forvare det. (Hun lægger det paa Bordet, i det samme hendes Kammerpige kommer.) Hvad er det Lisette? —

Tredie Scene.

Lisette, de Forrige.

Lisette. Jeg vil alene lade Dem vide, Frøken! at Deres Fader søger om Dem.

Sophie. Er han allerede hjemme igien? Mig synes han gif nyelig ud —

Lisette. Han var ikke borte over 10 Minuter.

Sophie. Skal jeg komme ind til ham.

Lisette. Han kommer nok hid. Jeg ønsker Dem til Lykke, Frøken! De har giort en glimrende Erobring.

Sophie. Saa!

Lisette. De veed det dog vel, hvis ikke, fortæller Hr. Orgon Dem det ret strax. De maae have uimodstaelige Yndigheder, Frøken Sophie! siden De har været i Stand til at indtage en Fæstning, der er forskandset af saa mange Volde og Grave, som Hr. Erast.

Sophie. Ei! Hvad siger Du?

Lisette. Det vil være Guld værdt at see denne kloge Mand til Trods for sig selv at knæle for en Pige paa 18 Aar.

Reinh. Farvel naadige Frøken! Jeg har lovet Valer at ride en Tour uden Porten med ham.

Sophie. God Fornøielse! Hr. Reinhold, Farvel!

Lisette. Det forekom mig, at den Liddende om Erastes Frierie stod Hr. Reinhold ikke synderlig an. Syntes Dem ikke det samme? Han saae mig saa fortabt og slukøret ud.

Sophie. Hvad gaaer Reinhold mig an?

Lisette. De tager det ikke unaadigt op, Frøken! men mig synes, at Hr. Reinhold stikkede

sig ulige bedre for Dem, end den gamle Heber-
svend, som er færdig at sprække af lutter Klog-
skab og Forsigtighed. Naar jeg var i Deres
Sted —

Sophie. Naar jeg var i dit Sted, saa
holdt jeg Munden, indtil nogen spurgte mig om
mine Tanker. Men der er min Fader.

Fjerde Scene.

Orgon, (for sig selv.) de Forrige.

Orgon. En anden Gang! en anden
Gang! Ja naar kommer den anden Gang!
(bliver Sophie vaer.) Jeg har en Sag at tale med dig
om, mit Barn! som vil forekomme dig lidt frem-
med. Du kender Hr. Erast — (til Visette.) See!
hvad staaer hun og lurar efter? Vil du pakke dig
ind, Tos!

Visette. Som Herren befaler. (gaaer.)

Orgon. Disse Toiter ere nysgierrige for
at faae noget Gladder at løbe med. De ville gierne
høre hvad deres Herstaber tale om, for at give
sig selv til nødvendige og vigtige Creature, om
det gik an. Endskjønt det jeg har at sige dig,
min Datter! vil ikke længe blive nogen Hemme-
lighed. Erast har for rum Tid siden begiert dig
af mig, og efterat jeg har erkundiget mig om hans
Velfærds Omstændigheder, finder jeg, at han
er et got passeligt Partie for dig. Hvad siger
Du dertil?

Sophie. Jeg erkender med Taknemmelig-
hed Deres Omhu for mig, men jeg har ikke Lyst
til at gifte mig endnu.

Orgon.

Orgon. Det er kun Gladder. Alle Piger ville giftes.

Sophie. Om det endog var en afgjort Sandhed, som jeg dog ikke kan tilstaae min Fader, saa maatte det dog ikke være en Pige ligegyldigt, hvem hun skulde have. Man kan ikke saa tage en Mand i Flæng. Der er stor Forskiel paa dem.

Orgon. Og dermed vil du sige —

Sophie. At jeg ikke er saa lykkelig, at Graates og min Tilboielighed stemmer overeens. Og altsaa frabeder jeg mig meget den Ære han har tilsænkt mig.

Orgon. Nu! Det vil blive en skion Historie. Jeg gaaer hen og giver mit Lofte til en brav Mand, som der er intet at udsætte paa, men min Groen Datter er saa naadig at være af andre Tanker.

Sophie. Men allerkiæreste Fader! Det er jo dog min Lyksalighed, som her handles om. Og naar jeg nu erklærer, at jeg ikke kan blive lykkelig med Hr. Graast —

Orgon. Lykke mig hid, og Lykke mig did. En Fader veed dog best, hvad der er hans Børn tienligt.

Sophie. Jeg tvivler ingensunde paa Deres kiærlige Hiertelov, min Fader!

Orgon. Nu, hvad Fanden er der saa i Veien? Vil du gjøre mig gal?

Sophie. Men Forældre kunne dog med deres beste Hensigter tage feil, og i al Kiærlighed gjøre Børnene saare elendige.

Orgon. Nei hør mig til det romanske Snik Snak hun der kommer med. Af hvilken Bog har du lært disse skionne Tanker?

C

Sophie.

Sophie. Af mit eget Hierte, som siger mig, at Hr. Erast er ikke Mand for Deres Datter.

Orgon. Men jeg siger dig, at du skal have ham, og det i denne Dag.

Sophie. De skrækker mig til Døde, min Fader!

Orgon. Tænker du jeg vil løbe med Liimstangen for din Skyld?

Sophie. Det kan ikke være Deres Alvor.

Orgon. At jeg vil gjøre mig til Nar paa min gamle Alder.

Sophie. O Himmel!

Orgon. Fruentimmerne her i Huset ere færdige at ødelegge mig. Gud hielp den Mand, der skal trækkes med saa mange af dem! Og mit eget Barn oven i Kiøbet —

Sophie. Jeg har altid stræbt at være Dem en lydig Datter.

Orgon. Det er ingen Kunst at være lydig, hvor det intet koster os.

Sophie. Maa jeg have Tilladelse at sige et Ord?

Orgon. Men gjør mig ikke vred, hvis du ikke vil høre mig tale i en anden Tone, end du er vant til.

Sophie *(tagende hans Haand.)* De har stedse været en from og søielig Fader —

Orgon. Og derved fordærvet jer.

Sophie. Det vilde vist smerte Dem at see mig ulykkelig, og det bliver jeg useilbarlig, om jeg skal give min Haand til en Mand, som jeg ikke kan elske. Mener De da, jeg kan bære over mit Hierte at gjøre Dem saa stor en Sorg. Jeg kan opofre alting, jeg kan endog
ud:

udstaae Deres Fortrydelse for siden at spare Dem en dødelig Kummer, og ved at aflaae Grastes Tilbud skal jeg befordre Deres Koelighed og Sindss Fornøielse. (Løffende hans Haand.) De skal være lykkelig og glad mod Deres egen Villie.

Orgon (rækker Haanden til sig.) Er du fra Forstanden Pige! Hvad er det for Pølsesnak, du taler? At befordre min Koelighed og Fornøielse med Stibhed og Trodsighed! Snart skulde jeg troe at —

Sophie. Allerkiereste Fader! De har jo saa tit talt om den sømme Tilboielighed, som var imellem Dem og min Moder. De er ikke uerfaren i hvad der hører til et lykkeligt Egestab. Men hvorledes kan den Velvillighed og kierlige Opmærksomhed ved alle endog de mindste Omstændigheder i Livet kunde ventes af en Mand, som stedse gaaer med Blyesnoeren i Haanden, og ligger paa Skildvagt mod Ulykker, som har ingen anden Tanke i sin Siel, eller Forretning i sit Liv, end at vogte sig og see sig om paa alle Kanter. Naar han driver sin Barsomhed saa langt uden for Klogskabs Grændser, maa hans Liv nødvendig være ham selv idel Uroe og Plage; Mon det da ikke og blev en daglig Pinebænk for det Fruentimmer, der var saa daarligt at forbinde sig med ham?

Orgon. Jeg hører med Forundring paa alle disse skionne Sager. Du har lært gandske artigen at snakke for dig, og jeg skal ikke glemme at takke din Læremester, saasnart jeg faaer den Ære at kiende ham. Jeg lugter alt Luntten, Mammeselle!

Sophie. Min Læremester —

Orgon. Ja ja! Nu begriber jeg forst Sammenhængen. En Pige afflaaer ingen Mand, med mindre hun veed sig i Sikkerhed, ved at have en anden i Baghaand.

Sophie. Min Fader!

Orgon. Den Sag skal vi nok siden komme efter. Saa meget kan jeg sige dig i Forveien, at der bliver intet af.

Sophie. For Himlens Skyld —

Orgon. Orgon er en Døsmer, som kan lade sig føre ved Næsen, hvorhen man vil — Ikke sandt?

Sophie. Hør mig dog —

Orgon. Som jeg har sagt, lad dig paa at modtage Eraft; Han vil i Diebliffet være her.

Sophie. Tillad mig at forfækre Dem —

Orgon. Den beste Forfækkring er at lyde uden at raisonnere, og det skal jeg være Mand for at lære dig, det skal jeg — (Han vil gaae, men bliver i det samme Portraitet vaer, som Sophie havde lagt fra sig paa Bordet.) Hvad er dette her?

Sophie (stammende.) Hr. Reinholds — Portrait — som jeg skulde see paa, om det var truffet.

Orgon (beseer det paa alle Kanter, vender det om og læser.) Til — hvad? — til Pant paa evig Kierlighed. (Han seer hende stød i Pinene.)

Sophie (falder paa Knæ.) Allerkiereste Fader!

Orgon. Har jeg ernæret en Slange i min Barm — (vil gaae.)

Sophie. O Gud! jeg beder Dem — (Orgon gaaer og hun holder ham i Riolen, og skunder sig med ham.)

Femte Scene.

Erast, Just.

Just. Dette er Hr. Orgons daglig Stue. Her gaar Døren ind til hans Cabinet, og derinde er en Gang, som fører til den gamle Tantes og Frøkenernes Værelser. Om den anden Etage veed jeg endnu ingen Besked.

Erast. Det kan og være nok til videre.

Just. De fleste Tider kan jeg begribe Hensigten af Herrens kloge Forholdsregler, men sandt at sige, jeg forstaaer mig ikke paa Dem i dette Stykke. Hvad kan dette nytte, at De udspeider Værelsernes Beliggenhed i et fremmed Huus? Det lader jo, som De ville bruge disse Kundskaber til at lise Dem ind ved Nattetide, ligesom store Generaler forskaffe sig Grundtegninger af Fæstningerne, som de have i Sinde at overrumple.

Erast. Du er ikke saa forsøgt i Verden, som jeg. En viis Mand maa forudsee meget, som den enfoldige Pøbel aldrig drømte om. Mennekens Liv er en bestandig Fare. Allevegne lure Ulykker paa os.

Just. Herren taler, som en Huuspostil, det er vist, men om jeg og skulde lade mig hange, veed jeg ikke, hvortil det kan hielpe Dem at kiende Orgons Huus saa nøie. Jeg har nu i mine Dage været i hundrede fremmede Huse, uden at bruge mindste Præcaution, og er aldrig endnu faldet i Kielderens, eller har taget feil af Døren, og styrtet mig igiennem Vinduet ud paa Gaden.

Erast. Har du ikke hørt tale om den Konge, som druknede i et stort Misdkar, da han i Mørke gik ud af sit Kammer om Natten.

Just.

Just. Jeg har kiendt mange Snesse baade store og smaa Folk, som ere druknede i Viin, omendstiont den var astappet paa Flasker.

Erast. Havde han brugt min Maneer at see sig for, medens det er lyst, saa var det ikke hændet ham.

Just. Frygter da Herren for at finde saa sødt et Endeligt her?

Erast. Mon der ingen hører os? — Jeg var for endeel Aar siden forlovet med et Fruentimmer, som jeg holdt for at være Dyden selv. En Dag jeg kommer der, hører jeg af Portneren, at hele Familien er ude, undtagen min Kiereste, som havde Hovedpine, og jeg søgte hende fra et Bærelse til et andet. Omfider besluttede jeg at gaae til hendes eget Kammer, men see, det var min Ulykke, at jeg ikke havde nogen Grundtægning, som du siger, over Huset, men tog feil, og kom ind i et Pulterkammer, hvor jeg imod al Forventning fandt min Nymphe i saa got Selskab, at jeg kunde siden ikke overtale mig til at ægte hende.

Just. Det var jo snarere en Lykke for Dem, at De var ubekiendt i Huset, ellers havde De aldrig kunnet giøre den Opdagelse.

Erast. Hør kun videre. Denne Opsigelse, som jeg skriftlig meldte Familien, bragte mig i Klammerie med hendes Broder, en brutal Krabat, der trueede mig paa Livet, saa at jeg blev nødt til at pakke mine Sager ind, og flytte fra Byen, for at undvige hans Raserie.

Just. Men siden Herren da ingen Kiereste har her i Huset, saa behøver De jo heller ikke at frygte for at støde an paa noget Pulterkammer.

Erast.

Erast. Siden den Tid har jeg altid været særdeles bange for de Herrer Brødre i Familierne.

Just. Ha! ha! Det var nok derfor, de advarede mig saa udtrykkelig ikke at levere Deres Brev til nogen anden end Hr. Orgon selv.

Erast. Hvorfor ellers? Hr. Orgon fik vel og Brevet i sin egen Haand?

Just. O ja! han har alt faaet det —
men —

Erast. Men —

Just. Han var just ikke hjemme, da det blev afleveret. Jeg vilde og gaaet bort til siden, men en vis Omstændighed forpligtede mig til at betro det i Hænderne paa en meget sindig, vakker ung Person, ved Navn Valer, som lovede trolig at besørge det.

Erast. O jeg elendige Menneske! Det var just Orgons Son. Er jeg ikke dog ulykkelig med slige Tjenestefolk!

Just. Jeg forsikrer Herren —

Erast. Hvor turde din Slyngel undlade at lyde efter Bogstaven?

Just. Hr. Orgon har vist faaet —

Erast. Paa den Maade er jeg jo ikke sikker for, at du engang lister dig ind om Ratten og stjer Halsen af mig.

Just. Kors bevare os Hr. Erast!

Erast. Den som kan gjøre det ene, kan og gjøre det andet. Saaledes tvertimod min udtrykkelige Ordre at —

Just. Mener Herren da, jeg er slig en Ufsehpande, at jeg ikke ogsaa har taget Sikkerhed for mig. (sagte.) Jeg maa lyve lidt for ham, for at faae ham god igien.

Erast.

Erast. Hvad Sikkerhed?

Just. Jo! jo! en Karl af min Eftertanke gik nok hen og betvoede nogen et Brev med min Herres Seigl for paa hans blotte ærlige Ansigt?

Erast. Hvad gjorde du da?

Just. Hvad jeg gjorde. Jeg krævede Valers Beviis for at han havde modtaget Brevet.

Erast. Det var velbetænkt. Du er mig dog en troe Tiener, jeg gjorde Uret i at stænde paa dig. Der har du lidt for Umagen (giver ham Penge.) hvor er Bevist?

Just. Jeg løb strax hjem, og forvarede det i min Kiste af Frygt for at tabe det.

Erast. Det var ogsaa velbetænkt. Men jeg forundrer mig over, at her er saa stille, vi seer intet Menneſke.

Just. Maaskee Familien tager sin Middags Søvn. Jeg maa see, om ingen er i Haven her uden for.

Erast. Ei bliv fra Vinduet! Om nogen kom i det samme, kunde de tænke, vi havde Lyst til at stæle Hr. Orgons Kirsebær — Hillemen! Jeg troer jeg har glemt Nøglen i mit Chatol hjemme.

Just. Jeg vil gaae hen og see efter Herre!

Erast. Nei! nei! jeg gjør det bedre selv. Jeg er her igien paa Diebliffet. Du kan bie her, og melde mig an, naar du faaer fat paa nogen af Domestiquerne. Om 10 Minuter er jeg tilbage.

(han gaaer.)

Siette Scene.

Just (alene.)

Den Nar! Man kan tage ham ved Næsen saa meget man vil, og han bilder sig dog ind, at være saa viis som Kong Salomon. Det var vel jeg hittede paa at rede mig saa skiont ud af den Handel med Brevet, at jeg fik en Douceur oven i Kjøbet. Bravo Just! Du har faaet en skion Tjeneste. Han gaaer paa Gløder, og ængster sig, den arme Dievel, saa lang som Dagen er, og er idel Forsigtighed fra Hoved-Tisse til Fodsaale. Han satte gierne Støtter under Himmelen, om han kunde, at den ikke engang af en Hændelse skulde falde ned over ham. Det er en dobbelt Lyst at narre saadan en Mand — Men hvad i al Verden kan han have for her i Huset? Jeg skulde snart troe han gif paa Frierie. Uagtet ingen er saa ærlig i hans Vine, som jeg, har han ikke fundet det raadeligt at betro mig sit Anslag. Men det koster kun lidet at komme efter hans Hemmeligheder. Her er jo Folk ved Haanden.

Endende Scene.

Lisette, Just.

Lisette. Hvem søger han her i Huset, min Ven!

Just. Jeg er Erastes Tiener, og har Befaling at fornemme, om han kan faae Hr. Orgon i Tale. Han vil strax være her.

Lisette. Da kan jeg fortælle ham, at hans Herre kunde gierne spare sin Besøgelse. Min
Frø:

Frøken er ikke saa forlegen for en Mand, at hun skulde kaste sig i Armene paa sig en Plagegeist. Vi kiende hans Herre gandske got, Landsmand!

Just. Min Skizne er formodentlig Frøkenens Kammerpige.

Lisette. Til hans Tieneste.

Just. Jeg kan høre det. Men min deilige — jeg er ikke saa lykkelig at vide hendes Navn —

Lisette. Mit Navn er Lisette til Tieneste.

Just. Og jeg kalder mig Just til Tieneste, men jeg har sat mig for, naar jeg bliver til noget mere, at hede efter mit Fødested, Just Slangstrup, eller Justus von Slangstrup, ligesom det kan falde sig. Det er jo Mode i disse Tider at forandre Navn, naar man forandrer Lykke. Der kan ingen være en ret stor Mand, uden at døbes om.

Lisette. Den Anmærkning viser, at han har Genie til at være Kammerdiener, og den som duer dertil, duer og til at være Herre. Men mig syntes at Hr. von Slangstrup ville have sagt mig noget før.

Just. Det var ikke andet, Jomfrue Lisette, end at det hun fortæller om min Herre og hendes Frøken, er noget gandske splinter Nytt for mig.

Lisette. Hvad siger han Hr. von —

Just. Kald mig kun Just til videre. Jeg forsikrer hende, at Erastes Elskov er mig gandske ubekiendt.

Lisette. Da er det uforstaaet at begynde paa nogen Kierligheds Handel, uden at tage sin Diener i Raad med sig, allerhøjest naar man har saa forstandig en Karl, som han seer ud til at være.

Just.

Just. Det maae hun nok sige, min Gudinde!

Lisette. Saaledes at støde an mod alle gode Regler burde exemplariter straffes. Men det gaaer mig ikke et Haar bedre: Det har ikke behaget Froken Sophie at give mig nogen Deel i hendes Roman.

Just. Verden ligger i det Onde.

Lisette. Det er jo at vende op og ned paa al god Skik og Orden. Jeg er vis paa, han veed ligesaa got som jeg, Monsr. Just! hvorledes det burde være.

Just. Hvad er hendes Mening, min Hierte?

Lisette. Ih nu! Først skulde hans Herre have begyndt med at gruble, være adspredt og stille sig tungsindig an. Naar det havde været noget, saa kunde han gaae videre til Suk og forliebte Klager; Imidlertid skulde Tjeneren — som jeg forudsætter at være behørig underrettet om Herrens ynkelige Skiebne og Hiertes dybe Saar — han skulde ikke være ørkesløs, men beklage Herren dygtig, og hielpe ham at hyle og græde af alle Livs Kræfter — Fremdeles skulde Kierestens Sindelag udsponeres, og det paa følgende Maade: Tjeneren gjør Bekiendtskab med Kammerpigen, siger hende smukke Ting paa sin egen Regning, og bringer hende paa sin Herres Begne af og til en Ring, et par Ducater eller noget andet saadant Ragerie, for at hun skal legge et got Ord til, og befordre smaa Vers eller Billeter ind paa Natbordet. Naar disse Ting ere nu i Rigtighed, seer han, saa skal de Forelskte nødvendigen tales ved: Her bliver Pigen og Tjeneren for Alvor
vig.

vigtige Perſoner. En gammel ſtræng Fader gjør enhver offentlig Sammenkomſt umuelig. Altsaa maa her ſee Overlæggelſer, Modetevner og mange Slags Aftaler. Frokenen maa i al Stilhed lukkes ud eller Eſteren ind af en Bagdør. Kommer der noget i Veien, ſaa maa her ſpilles Intriguer, indtil det unge Herſkab enten ſaaer hinanden, eller Romanen ſaaer et andet Udfald. See! det kalder jeg at gaae ordentlig til Værks, ſaaledes bør det være, Monſr. Juſt.

Juſt. Hun har en ſtærk Erfarenhed. Jeg mærker at hun før har havt Fingre i ſlige Affairer.

Liſette. Jeg har drevet mangel ſaadan Sag igiennem, og derfor ærgrer jeg mig ret over, at jeg her ſkal ſidde med Hænderne i Skibdet, ſaa at jeg ſkal gjøre alt hvad jeg kan, for at ſtade Craſt.

Juſt. Det er en ædel Hæbngierrighed, ſom vidner om et høit Hierte. Jeg ſkal min Troe ikke bede for ham. Mig ſynes og virkelig, at jeg kan blive vred paa mig ſelv, fordi jeg ikke tager mig den Affront nærmere, ſom vor hele Stand lider i os. Men da min Herre og jeg formodentlig ſaaer lidt at beſtille her i Huſet, ſaa gad jeg dog nok kiendt noget til Hovedperſonerne, at vi kunde vide at omgaaes enhver efter ſin Gebyhr, ſom man ſiger. Hun veed nok Mammieselle! at vi legge Vind paa Klogſkab og Varſomhed.

Liſette. Jeg vil give ham et kort Begreb om os alle. Hr. Orgon er en gammel but Knark, ſom for Reſten gjør intet Ondt uden med Munden. Hans Søſter, Frue Araminte — o! hende kunde jeg tale om en heel Time. Hun ſpaaer og
figer

figer Stierner, Gud veed, om hun ikke ogsaa skriver Almanakker, i det mindste er hun lærd nok dertil. Hun har distilleret sine Midler paa Bøger, Glas og Instrumenter. Blandt andet har hun en Rikkert, som har kostet 1000 Rdlr. saa kan hun tænke Monsr. Just! Forleden Aar var hun nær creperet af en Forkjølelse, som hun fik ved at sidde i Loftslugen om Nætterne, og lede efter en Comet. Hun har en Kamulus som kalder sig, troer jeg, Theophrast eller Bombast, han er endnu galere, end hun, og taler sommetider Grædsk til Gaardskarlen. Aramintes Datter Georgine er et fromt Barn, som gjør milde Vine til Valer — uden at tænke paa, at jeg mærker det — Valer er en Wildbasse, som lader Ziolen sørge, og som vist nok ikke hængte sig for hans Kiresses Skyld. Min Frøken er heller ikke af de slemme og — nota bene — her er endnu en Fremmed ved Navn Reinhold, som ingen kender, men som har været her i nogle Aar, og staaer i stor Yndest hos Hr. Orgon. Han er en Flæber, og en Sværmer, og jeg veed nok, hvad han sukker for, Frøken Sophie veed det saamen ogsaa. See nu har vi dem ongefær allesammen, undtagen Georgines Pige og Deres Tienerinde, der er saadan, som De her seer mig.

Just. Hun er en fortræffelig Portraitmalerke. Jeg maa i Sandhed kysse hende for den lærde Frues Skyld.

Lisette. Sy! sy! Monsr. Just! Han gaaer hurtigere frem med sit Bekjendtskab, end hans Herre. Vi maa spise en Skieppe Salt sammen først, inden vi kyskes.

Just.

Just. Nu da, min Dronning, hendes Billie skal være mig en Lov.

Lisette. Men paa Haanden kunde han nok, om han var artig, faae Lov at —

Just (sagte.) See mig til den indbildske Tasse! (hoit.) Ak jeg kunde æde denne Haand. Vi maa blive gode Venner, hvorledes det end gaaer med Erastes Giftermaal.

Lisette. Man faaer at see Tiden an. Der er hans Herre.

Ottende Scene.

Erast, de Forrige.

Just. Har Herren taget sin Parapluie med i dette klare Vær?

Erast. Det er mueligt at der kunde komme Regn, og du veed nok, min Klædning taaler ikke vaadt. (Lisette leer.) Hvorfra denne Munterhed, Mammeselle! Har du meldet mig Just?

Just. Frue von El — hvad siger jeg? Jomfrue Lisette har lovet —

Erast. Vær da saa god, Mammeselle! Og du Just! gaae strax hjem og gjør Anstalt til Flytning; Du kan begynde at lægge Bagerne i den store Kasse. Inden du bliver færdig dermed, er jeg igien hos dig.

Just. Vil Herren flytte?

Erast. Endnu i denne Dag.

Just. Men hvorhen, om jeg maatte spørge?

Erast. Til Prindsens Herberge for det første, indtil jeg finder en beqvem Leilighed.

Slig

Siig min Vært, at jeg skal betale ham den fulde Hunsleie. Til Klokken 6 maae alting være færdigt hører du?

Just. Jeg er færdig at tabe baade Næse og Mund. Hvorfor? om jeg maatte gjøre mig saa dristig —

Lisette. Gaae gaae! naar hans Herre befaler ^(leende.) Hr. Crast har gode Grunde for alt hvad han gjør.

Crast. Er det min Leilighed at lade mig slaae ihjel? Jeg vil siige hende Mammefelle! Da jeg nu nyelig kommer hjemmen fra, seer jeg min Vært tilligemed en Muurmester staae ude paa Gaden, og betragte Huset fra øverst til nederst. Det slaaer mig aldrig feil, at det jo er kommet til nogen Skade, og staaer maaskee faldefærdigt. Der var en Hvidsten og en Pegen op til Murene, som ingenlunde stod mig an. Mig syntes og at Værten saae ret bængstet ud. Det ene med det andet er et Beviis paa Husets Brøstfældighed. Jeg kunde jo blive levende begravet, inden jeg vidste et Ord deraf. Kunde jeg ikke?

Lisette. Den Ulykke skulde staae tidlig op, som skulde treffe Hr. Crast sovende. ^(Just gaaer)

Crast. Verden er fuld af Ulykker, Mammefelle! om man havde 100 Dine, saa kunde man behøve dem i dette mæisommelige Liv.

Lisette. Hr. Orgon skal i Diebliffet være hos dem. ^(hun gaaer)

Crast. Det var en Lykke jeg blev den hemmelige Conference vaer der ude paa Gaden. De havde vist havt i Sinde at skule den Sag for mig, de Forrædere! Maaskee for at plyn dre mine Sager i Gruset. O Verden! Verden!

Orgon.

Niende Scene.

Orgon, Erast.

Orgon. Nu vil det da vise sig hvorledes mit Brev vil smage hans Excellence.

Erast. Jeg veed ikke, om mit Brev —

Orgon. Jeg takker. Jo jeg har rigtig faaet det. Jeg seer deraf —

Erast. Man har ingen Præcautioner sparet for at see det sikkert i Hr. Orgons Hænder.

Orgon. Præcautioner for et Brev?

Erast. Ak! Hr. Orgon! hvad kan man uden Præcautioner foretage sig i en Verden, som denne! Jeg kommer nu for at høre et gunstigt Svar.

Orgon. Jeg vil ikke smigre Dem, fiere Hr. Erast! med noget falskt Haab. Mig er De hiertelig velkommen, som Svigersøn, med min Datter har det endnu nogen Vanskelighed. Men jeg er Mand for at bringe hende til Raison, Hr. Erast! det er jeg.

Erast. Det er en Sandhed Hr. Orgon! som jeg gav mig den Ere at melde Dem, at det Skrit jeg gjør, er i visse Maader mod min Villie. Man kan behøve al sin Klogskab for at føre sin eenlige Person vel igiennem Verden, og hvad bover man da ikke ved at forbinde sig med et Fruentimmer ved det uoploseligste af alle Baand. Her bliver en nye Kamp, nye Besværligheder; Jeg kan gysse blot ved at tænke derpaa.

Orgon. For en Ulykke Hr. Erast! hvorfor vil De da gifte Dem? De er jo Deres egen Herre.

Erast.

Erast. Jeg er et Menneſte, Hr. Orgon! og ſom Menneſte underkaſtet Paſſionernes Herredømme. Jeg har ſeet Deres Datter og fattet Kierlighed for hende. Jeg har ikke kunnet forhindre det ſelv, hvor gierne jeg har villet. Hun er blevet mig nødvendig til min fuldkomne Lykſalighed, det føler jeg, og jeg ønsker dog virkelig at kunde undvære hende. Klogskab og Forſigtighed ligger i den ene Vægtſkaal, og Kierlighed i den anden. De kan ikke foreſtille Dem Hr. Orgon! hvilke underlige Fornemmelſer jeg har.

Orgon. Snak! Hr. Erast! De bliver nok lykkelig. (Han ringer.) Lad min Datter komme ind. Bort med diſſe underlige Griller! Hvorfor vil De gjøre Dem ſelv alting ſaa frygteligt og moſommeligt?

Tiende Scene.

Sophie, de Forrige.

Orgon. Her er den gode Mand, ſom jeg har lovet dig til. Jeg haaber at Du i ſin Tid ſkal ſkionne paa den Omhu, jeg bær for din Velfærd. (Sophie hilſer.) Nu kan I gjøre Bekendſkab med hinanden. Jeg forlader jer et Quarteers Tid, ſiden jeg veed, at forliebte Folk ſkiotte ikke om Vidner til deres førſte Samtale. (Han gaaer.)

Ellevte Scene.

Sophie, Erast.

(De ſtaaſe længe tauſe, han leger med ſin Parapluie og hun med ſin Viſte.)

Sophie. Vil De ikke behage at ſætte Dem. (Hun ſætter et par Stole frem.)

D

Erast.

Erast. Som min naadige Frosken befaler.
 (sagte.) Jeg veed ikke, hvad jeg skal begynde at tale
 om. O Erast! Erast! hvilket Skrit har du giort?
 (Han sætter sig langt fra hende.)

Sophie (sagte.) Han synes at være i Forle-
 genhed for Ord — (Her bliver atter en lang Pause.)

Erast (sagte.) Man burde billig i Forveien
 overlægge, hvad man ved sig en Leilighed skulde
 sige.

Sophie (sagte.) Han mumler noget for sig
 selv. (En Pause.)

Erast (sagte.) Kunde jeg bare hitte paa noget
 kiont. Den første Gang skulde man dog vise sig
 med Fordeel.

Sophie (sagte.) Jeg maa hielpe ham til
 Måle. (høit.) Vi har i Dag ret et smukt Væir.

Erast. Vilde det kun blive ved; Men vi
 har maaskee Regn inden Aften.

Sophie. Det pleier ikke at være saa usta-
 digt paa denne Marsens Tid.

Erast. Hvad i Verden kan man giøre sikker
 Regning paa? Er ikke alting Ubestandighed?

Sophie. De har for saavidt Ret, min
 Herre! Mueligt er det, at Væiret kan forandres,
 men ikke rimeligt, sær i Dag — Der kommer
 min Tante, hun kan best sige os det. (sagte.) Hvor
 hun kommer ret beleiligt, jeg kunde ikke længer
 have holdt det ud alene.

Tolvte Scene.

Araminte, de Forrige.

Sophie. De kommer, naadige Tante!
 som om De var kaldet.

Aram.

Aram. Hvorfor det, min Broderdatter!

Sophie. Hr. Erast og jeg talte just om Væiret. Han sætter som en fast Regel, at alting er Forandring underkastet, og troer i Følge deraf at vi endnu gierne kan faae Regn inden Aften, uagtet Solen skinner saa mildt. Hvad siger De Tante?

Aram. Jeg siger at Hr. Erast har Ret. Ligesaa gierne som det kan hede, post nubila Phœbus, kan det og hede post Phœbum nubila.

Sophie. Min Mening var, at vi kunde høre paa Dansk, hvad Tantes Væirglas forkyn-der, om Manden eller Konen er ude af Væirhuset. Min Tante forstaaer sig paa tilkommende Ting Hr. Erast!

Erast. Hvad hører jeg?

Aram. Ja Hr. Erast. Jeg har fra Ungdommen af lagt mig efter de høie og speculative Videnskaber. Man sagde mig fra Barndommen af, at sligt ikke passede sig for et Fruentimmer. Studeringer hørte alene Mandfolk til, og Bøger i Almindelighed vare forbudne Sager; Jeg vil ikke tale om Mathematik, Astronomie og deslige; O! det var Hemmeligheder, ja Helligdomme, som det andet Kion ikke maatte driste sig til at kige ind i. En smuk Pige heed det — og jeg blev just ikke holdt for at være af de Grimme, skiont nu har Aarene gjort nogen Antegnelse i min Figur —

Sophie. Man kan endnu see paa min Tante, hvad hun har været i gamle Dage.

Aram. I gamle Dage — Det er slig en herlig Triumph for de unge Flaner, at tale om Andres gamle Dage. Hun kan selv blive gammel,

min Hierte! og maaskee hæsligere end nogen anden.

Sophie. Det er meget mueligt.

Aram. Det var runde Kinder, som hun nu gjør sig til af, kan snart faae Fodder at gaae paa.

Sophie. Spørgsmaalet var, om vi skulle faae Regn i Aften.

Aram. En lille Sygdom kan snart forvandle hendes friske Farve til gult Vox, min Broderdatter! Troe hun mig, Skionhed forsvinder hastelig, men Forstand og Indsigter blive ved, at beholde deres Værd, og gjøre en Person elskværdig endog i den høieste Alderdom.

Erast. Intet kan være vissere. (sagte.) Det lader til en meget klog Dame.

Aram. Derfor, naar en Mand, som i sit Giftermaal har kun seet efter Ungdom og Skionhed, bliver tidlig kied af sin maledede Dukke, saa opdager hans Naboer, der har været saa fornuftig at vælge sig en Mage af moden Alder og modne Indsigter, daglig nye Tillokkelser hos sin Egtfælle. Hun er ligesom en riig Guldmine, hvis endvortes Anseelse lover intet Stort, men jo længer man kommer ned i den, desto større Skatte opdager man. I Almindelighed ere Fruentimmerne i disse Tider farlige at binde an med, saa at den, der har sin Lykksalighed kiær, kan ikke være forsigtig nok.

Erast (med et dybt Suk.) Jeg tilstaaer det, min naadige Frue! det er visselig betænkeligt at gifte sig nu omstunder.

Sophie. Derfor burde og De, Hr. Erast! som er saa lykkelig at indsee Farlighederne ved
et.

ethvert Skrit i Verden, allermindst tænke paa at forandre Dem.

Aram. Siig ikke det. Der kunde nok findes den Kone, som han var tient med, skönt en god Kone vist nok kan kaldes et rart Dyr i vor Herres Have.

Trettende Scene.

Just, de Forrige.

Just (kommer farende ind.) Herre! en Karl af vor Garnison er deserteret.

Eraft. Ei hvilken Snak.

Aram.

Sophie } (paa engang.) Deres Garnison, Hr.

Eraft! —

Eraft. Jeg maa gibe mig den Vre at fortælle Dem, at jeg for Indbruds og Oversalds Skyld har altid 4 Mand liggende i mit Huus, forsynede med Waaben.

Sophie. Det kalder jeg at være yderst varsom.

Eraft. Man nodes dertil, naadige Froken! naar man erfarer al den Vold og alle de Tyverier, som daglig skee i denne farlige Bye til Trods for bort aarvaagne Politie. Den sidste Side af Adresse-Visen kan noksom retfærdiggjøre ens Forsigtighed. Jeg blev for nogle Aar siden om Matten bestiaalet, og det var Anledningen til denne Anstalt, som vel koster mig en Hoben, men har dog til Datum betrygget mine Eiendomme.

Aram.

Aram. De er ret en Afgrund af Viisdom og Overlæg, Hr. Erast! De sætter mig i Forundring.

Just. Hr. Erast er et Monster for sit hele Huus, men det værste er, Deres Raade! at den bortløbne Karl har profiteret saa meget af Herrens Exempel i den Tid han har tient os, at han ikke fandt det raadeligt at løbe bort, uden at forsyne sig med Reisepenge.

Erast. Med Reisepenge? Hvad vil du sige? —

Just. Ei Herre! hverken meer eller mindre, end at han har brækket Herrens Chatol op, ventelig ikke saa meget af Nysgierighed for at see, hvad der var i det, som for ikke at reise tomhændet af Landet. Jeg sagde Herren det nok, at den Karl med Borten paa Næsen var ikke at troe.

Erast. Saa er det dog sandt. O! jeg elendige Menneſke! Alle Ulykker vælde ind paa mig i Dag. Huset vil falde over mig. Man bestialer mig. Ingen Forsigtighed kan hielpe. Det er forfærdeligt!

Aram. Jeg kunde sagt Dem det i Forveien, at det er en af Tyge Brabes Dage i Dag. Jeg har selv erfaret det.

Erast (seer betænksom paa hende.) Jeg maa gaae inden man reent faaer udplyndret mig —

Just. Og flytte inden Huset falder ned. Ellers kan jeg dog troste Herren med at Sagen er ikke saa farlig endda, som den kunde have blevet. Ved min Paapasselighed er Chatollet blevet urørt. Knægten selv er alene Fanden i Vold. (sagte.) han har ladet sig hverve til Rytter. (hejt.) Jeg har 100 Dine, naar det gielder Hr. Erastes Tjeneste.

Erast.

Erast. Jeg veed ikke hoor jeg skulde hen,
naar jeg ikke havde dig — Du har siger du —
Men mit Verinde — Hr. Orgon — At jeg er
gandske fortunlet —

(Han gaar ud, vriende Hænderne, og Just følger ham med en
fornem Mine.)

Sophie (i det hun følges ind med Araminte.) Jeg
troer, at jo barsommere man er, desto flere Uheld
har man.

Aram. Hun maa nok melde sig med An-
mærkninger, hun som neppe veed, enten Solen
staaer op i Øster eller Vester. (De gaar.)

Ende paa Anden Act.

T r e d i e A c t.

Første Scene.

Georgine, Fikke.

Georg.

Tal med Verbødighed om min Moder, Fikke! Jeg forundrer mig over, hvorledes du tør søge at binde mig slig en Historie paa Ermet.

Fikke. Frøkenen kan være vis paa, at det er Sandhed jeg siger. Om ikke andet, saa maa jeg dog troe mine egne Øren. Hun havde for et Dieblif siden en hemmelig Conference med hendes Samulus, som hun aabenbarede sin hele Plan. Begyndelsen hørte jeg ikke saa ganske nøie, men kunde af det Følgende tydelig mærke, at Sagen løb ud paa at paatvinge Frøkenen en Mand, og svarer han til Fruens Beskrivelse over ham, saa har De heller ikke Marsag til at glæde Dem over det Partie. Han var hverken ung eller velskabt, eller fød til saadan Lykke, sagde hun, men hun satte Priis paa ham for en anden Omstændigheds skyld, som hun just ikke nævnede, men som Magisteren nok vidste Beskeed om, thi han lod inderlig fornøiet, og bestyrkede hende i alting.

Georg. Hør Fikke! Ligesom det er uanstændigt at Ege i fremmede Papirer, saa er det og lastværdigt at laane sine Øren til Folkes hemmelige

melige Samtaler, allerhelst naar man, som du, beslurer Folk af pur Nysgierrighed.

Tikke. Nu nu Frøken; Vi ere alle Mennesker. Jeg veed nok at Fruentimmerne have Ord for at være nysgierrige, og jeg kan just ikke rose mig af større Guldkommenhed i den Post, end mine Medsøstre. Jeg støder aldrig nogen Slags Kundskab eller Efterretning bort fra mig, naar jeg seer en beqvem Leilighed til at fange den — men det var sandelig denne Gang Nødvendighed, og ikke Nysgierrighed, som tvang mig til at høre, hvad jeg hørte. Jeg var af en Hændelse i det gule Cabinet inden for Deres Moders Stue. I det samme kom hun og Theophrastus i Stuen, og holdt den Samtale, jeg fortæller om. Hvorledes skulle jeg da undgaae at høre den? Jeg torde ikke knye derinde, hvor jeg var i Arrest, langt mindre gaae ud, saa længe Fruen var tilstæde, thi hun er saa opbragt mod mig over den ulykkelige Hændelse i Morges med Blækhornet, at jeg endnu ikke har vovet at komme for hendes Dine siden.

Georg. Dersom du vil dig selv vel, saa tillad ikke din Tunge at svadse videre om denne Sag, enten til mig eller andre. Min Moder er en lærd og forstandig Dame, hun elsker mig høit, og hvad hun end har talt eller ikke talt med Theophrast, saa veed jeg, at hun har tilstrækkelige Grunde for alt hvad hun gjør.

Tikke. Men da De nu har saa om en Følelse af Fruens Kierlighed til Dem, og tillige saa dyb Respect for hendes høie Fornuft og Indsigt, at De ikke kan taale en uskyldig og sandfærdig Beretning, som dog kunde tiene til at sætte begge

begge Deese i et endnu klarere Lys — saa undres jeg over, at De har kunnet overtale Dem selv til at fortie hende Deres Godhed for Valer; Men De vogter Dem dog med al Flid, at hun ikke skal komme efter noget af dette.

Georg. Man fortjener at straffes med saadant et Spørgsmaal, naar man gior en Kammerpige til sin Fortrolige. Ellers kan jeg fortælle dig, at jeg ikke har skilt den Handel, du taler om, uden for at give Valer Tid til at sætte sig. Saasnart jeg seer, at han har naaet den Stadighed i sit Væsen, som kan forvisse mig om at blive lykkelig med ham, skal vor Kierlighed ikke blive nogen Hemmelighed længer.

Fikke. Lys Frøken! Der har vi Fruens Samulus.

Anden Scene.

Theophrast, de Forrige.

Theophr. Salveregina! Det er: Hilvære dig, min Dronning!

Fikke. Hvilken kraftig Begyndelse!

Theophr. Jeg kommer for at søge den lærdeste og dybsindigste af alle denne Planets Damer, og er saa lykkelig at træffe den skønneste og elskværdigste i vort hele Sole-System.

Fikke. Er der ogsaa Damer i Solen? Det tænkte jeg ikke.

Theophr. Jeg sagde: I vort Sole-System, Mammeselle. Hun veed vel af de første Grunde i Sphærica at vor Sol har et vist Antal Ver-

Verdener at løse for. Disse kaldes Planeter, hvilket Ord har sin Oprindelse af Grædken, og betyder —

Fikke. Vi ere ligesaa svage i Grædken, som paa Himmelenes Løb, Hr. Magister!

Theophr. Ja! ja! det er heller ikke nødvendigt, at alle Fruentimmer skulde være lige lærde. Men sig en Englesforstand, som den naadige Frøkens, burde sandelig være beprøvet med de høiere Videnskaber. Er hendes Elskelighed allerede nu saa stor, hvor ville da ikke Lærdom, om det var blot Elementerne i Logica og Metaphysica, gjøre den saa henrivende, at der maatte høre æs triplex circa pectus til at modstaae den. De er ret skabt for en lærd Mand, Frøken!

Georg. Jeg vil ikke være Dem til Hinder, om De skulde have noget at aftale med min Moder. Hun skal strax være her. (Hun og Fikke gaar.)

Theophr. Det er profecto en nydelig Bidsten, men hendes Penge ere endnu nydeligere. Hvor vil jeg ikke komme til at leve, som en Prints! Hvem kunde og have drømt om saadan en Lykke? Jeg begriber ikke, hvorledes det er gaaet til, ikke heller, hvorledes den gamle Kiælling vil udføre det. Men det lader jeg være hendes Sag. Det er let at mærke, at det er hendes ramme Alvor. Meningen er, hun vil ud af Broderens Huus, og venter at faae Raadighed over Datterens Midler. Men da kiender hun Magister Theophrastus ikke ret. Imidlertid maa vi holde gode Miner, indtil alting er i Stand — Det er ellers besyn-
derligt, at hun aldrig vil reent ud med Sproget, og nævne mig, som Manden. Men det kommer nok. Hun kan ingen anden mene, det er jeg vis
paa

paa. Dette alene kan jeg ikke lide, at hun taler saa haanlig om denne tilkommende Svigersøns Figur. Hun vilde ønske ham en bedre Stabning, siger hun. Jeg gad nok vidst, hvad der er at udsætte paa min? Er jeg just ingen Adonis, saa er jeg, Gud skee Tak! heller ingen Esopus — —

Tredie Scene.

Mirmidon, Theophrast.

Mirm. Bon jour, mon cher! Jeg er færdig at sprække af Latter. Man har sagt mig, at Erast, uagtet al hans Barsomhed, har ladet sig besnære af sit Rind og Blod, og gaaer paa Frierie her i Huset. Jeg er expres kommet her hen for at faae Sandheden at vide. Den Historie vil blive Guld værd. Hvilken Materie til et Epigram! Kunde jeg faae fat paa en af Pigerne, skulde jeg snart faae min Nysgierrighed styret, thi hvad veed ikke Pigerne? Hvad kan undgaae deres skarpe Bine? Ha! ha! ha! ha! Erast som Frier — Hvem Fanden skulde drømt om at opleve saa stor en Glæde! Jeg skal af denne Passage faae Materie til en Latter, som skal vare til mine Dages Ende. Hvad siger De, mon cher Magister! Har De hørt noget herom?

Theophr. Jeg befatter mig ikke med Ting, som gaae uden for min Sphæram. Mine egne Sager give mig nok at tænke paa, Monsr. Mirmidon! ja saa men giøre de saa. Desuden, naar man har opofret sig til de høiere Videnskaber, saa bekymrer man sig kun lidt om, hvad der passerer paa denne Plet Jord, med mindre det umiddelbar rører en selv.

Mirm.

Mirm. Bravo Theophrast! De er af mine Folk. Jeg holder meget af at være aabenhjertet, eller i det mindste lade som man er det. For at betale Dem med samme Mynt, kan jeg forsikre Dem, at jeg er en af de nysgierrigste Mandfolk, som er til. Jeg er vis paa, at jeg fik ikke Søvnen i mine Dine, dersom jeg skulle gaae til Sengs uden fuldstændig Kundskab om Erasmes Roman.

Theophr. De har ikke det Kald til at være en lærd Mand, som kunde afdrage Deres Tanker fra Verden.

Mirm. Mon Dieu! Rævn aldrig Verden for mig, De har kun seet lidt af den. Maaskee De har ikke engang været uden for Sielland?

Theophr. Man kan kiende Verden, uden at have seet den, og have seet den, uden at kiende den.

Mirm. Fort bien parlé, Jeg maa omfavne Dem for denne kostelige Antithese — Kun Skade, at den ikke er original.

Theophr. Der gives kun Faa, Hr. Mirmidon, der reise saaledes som Plato, Pythagoras, og andre Alderdommens Viise, hvilke samlede grundig Lærdom paa deres Reiser.

Mirm. Mener De da, at jeg har reist som et Fæ igiennem Verden?

Theophr. Det siger jeg ikke, men De tilstaaer mig dog at den grundige Lærdom er temmelig gaaet af Mode i disse flanende og letfindige Tider.

Mirm. Var jeg ikke rene 6 Maanedere dans Paris, og havde daglig Omgang med de vittigste Hoveder, luttet gens de lettres?

Theophr. De fleste saa kaldte Studerede vide neppe, hvad Elevatio poli er.

Mirm. Var jeg ikke tre Gange i Versailles, og saa det Franske Hof en Galla?

Theophr. Ikke en blant ti veed Forskiellen paa en Rhombus og Rhomboides.

Mirm. Har jeg ikke seet Marli, St. Cloud, Fontainebleau &c. &c.

Theophr. Langt mindre forstaae de sig paa en simpel eller quadratisk Equation.

Mirm. Fulgtes jeg ikke fra Calais til Dover med Monsieur Gateau og Monsieur Ranuncle, begge prodiges d'esprit & de connoissances?

Theophr. Spørger man dem til in historia litteraria, saa har man Tids nok. De kiende ikke engang Ravnet af den udødelige Trithemius.

Mirm. Har jeg ikke fra det øverste af St. Pauls Kirke overseet hele London á vue d'aigle?

Theophr. O tempora! o mores!

Mirm. Sy! De bliver jo ordentlig i ond Humeur. Jeg maa opmuntre Dem med en liden Anacreontisk Sang, som jeg gjorde i Morges. Den er tiltænkt en smuk Pige.

Theophr. Naar man vil blive ret lærd, maa man begynde med at lære at tænke, og selgelig er Logica den første Videnskab, man skal tage fat paa.

Mirm. (singer.)

Amor! O lad dine gloende Pile

I Roggeret hvile —

Theophr. Men dette er kun Grundvolden, hoorpaa Bygningen skal opføres.

Mirm.

Mirm. Jeg veed ikke om de observerer, hvorledes jeg underholder Lignelsen igiennem to hele Linier. De maa give bedre Agt, Hr. Magister — (singer igien.) Amor! o lad dine —

Theophr. Hvad mener De en Mand, som jeg, bryder sig om en Anacreontisk Sang?

Mirm. Og hvad Priis mener De, jeg sætter paa Deres Logica? Jeg agter den ikke for en Pibe Tobak.

Theophr. Jeg blæser kun ad alle Windmagere.

Mirm. Naar De var en Cavallier, skulde jeg nok lære Dem at tale i en høfligere Tone. Men De er en Pedant, og uværdig at lægge Haand paa.

Theophr. Man kunde let skaffe dem til at blive flyttet ud af Huset igiennem Vinduet.

Mirm. Ha! ha! ha! Nu maa jeg see. De har nok en Pokkers Hoben at sige her! Jeg vil gaae ind og fortælle min Ven Hr. Orgon, at hans Huus har faaet et nyt Herstab.

(Han gaaer, leende ind.)

Fjerde Scene.

Araminte, Theophrast.

Aram. Min kiere Theophraste! jeg er endnu af samme Tanker, som tilforn, og det skal blive ved den Aftale, jeg har gjort med jer. I kan let begribe, at en Dame af mine Pund maa kiedes og leedes ved den evige Dependence af en Broder, som ikke engang veed, hvad Eccliptica er. Det er sandt, han lader mig ikke mangle nogen Livets Bequemmelighed. Uden at være riig
nyder

nyder jeg alle Rigdoms Fordele paa den Frihed nær, uden hvilken al Lyksalighed er kun et Stiernefud, en Indbildning og en Fabel. En nedrig Siel vilde maaskee prise sig meget lykkelig i mine Vilkaar, men Araminte har haat saa megen Omgang med Sphærerne, og druffet saa meget af den himmelske Æther, at enhver Skygge af Evang og Indskrænkelse er hende utaalelig. Mit Væsen maa udvides, Theophraste! mit Væsen maa udvides.

Theoph. Jeg kan ikke andet end berømme Deres Raades ædle Forsæt, det vidner om Deres Siels medfødt Adel. Men der vil me hercule blive en Hoben Vanskeligheder for os at overvinde. Erastes ubeskrivelige Varsomhed er en Hydra med saa mange Hoveder, som der er Strager paa et Kompas. Naar man betager ham en Tvivl, saa voxer andre frem, og holde hans Sind i en bestandig Vaklen. Men det er ikke det eneste. Om han endog vilde sige sig efter Deres Raades Ønske, hvad vilde Hr. Orgon sige, hvis Datter han udtrykkelig har forlangt? Troe mig, naadige Frue! jeg er mere bange for Deres Broder, end for nogen anden Ting. Han vil alene gjøre os nok af det.

Aram. Alt dette har jeg overveiet. Jeg har lagt en Plan, som skal indbesatte dem begge. I skal heri spille en vigtig Role, som jeg nærmere skal forklare jer. Hele Sagen bestaaer, som I let indseer, i disse tvende Stykker, at overtale Erast, og at stille Orgon tilfreds. Først at overtale Erast, det skal egentlig være jeres Forretning, og det vil endda ikke blive saa vanskeligt. Han er en enfoldig Stakkel, men som det gierne
gaaer

gaaer saa i Verden, at Lykken deler sine Gaver ud i Blinde, saa har han og faaet det som den Forstandige burde have. Vi behøve hans Penge, og han behøver vor Forstand.

Theophr. Bene! Dersom han havde Forstand, saa var Sagen let færdig. Saa begreb han let, at han aldrig kunde opstige til høiere Punkt af Være eller Lykksalighed, end naar han godvillig kom, og lagde saavel sin Person som Formue for Deres Naades Fodder. Men just fordi han — som Deres Naade siger — er en ensfoldig Stakkel, vil det være vanskeligt at gjøre ham sit eget sande Vel begribeligt, og udrydde hans evige Betænkkeligheder. Dem kan han jo ikke engang reent undertvinge i sit Frierte til Frøken Sophie, uagtet han der virkelig drives af Passion. At han elsker hende er dog unægteligt.

Aram. I befrygter Hindringer af hans Varsomhed, og det er netop paa den jeg grunder mit visse Haab om at naae mit Maal. Ligesaa sikkert som dette skeer, kan I og love jer en Belønning, der skal overgaae jeres Forventelse.

Theophr. (Vulffer dybt.) Jeg er ligesaa henrykt af Taknemmelighed, som nedbøiet over min Uværdigheds Følelse.

Aram. Nu! nu! Vi ville ikke spille Ti den med at gjøre Complimenter for hverandre; Vi kiende hinanden for vel dertil. Jeg sætter Priis paa jeres Lærdom, den Noiagtighed, hvormed I besørger mine Ting, og den Glid, hvormed I staaer mig bi i mine lærde Øvelser. Seer I nu her, Theophraste! hvorledes alting skal tilgaae. I maa see at komme i Bekjendtskab med Erast, derpaa —

Femte Scene.

En Tiener, De Forrige.

Tiener. Her er en Mand ude, som siger at Deres Raade har befalet at vilse tale med ham.

Theophr. Det er uden Tvivl Boghandleren. Jeg har sendt Bud til ham angaaende det andet.

Tiener. Ja det er Boghandleren her omme i Gaden.

Aram. Lad ham komme ind.

(Tieneren gaar.)

Theophr. De vilse siden have den Godhed at underrette mig om Deres Raades videre Befalinger. — Jeg kan ikke nægte at —

Aram. Jeg skal strax udvikle jer min hele Plan.

Siette Scene.

Boghandleren, de Forrige.

Aram. Min kiere Ven! jeg har tiltænkt ham en Fordeel, som jeg mener, kommer ham vel tilpas. Det er ikke enhver jeg vilde unde den.

Bogh. En Fordeel, Deres Raade!

Aram. Ja! ja! en Fordeel. — I Herrens Boghandlere maa takke Gud, at der gives slige Folk, som jeg og mine Lige. Kort sagt: Jeg byder ham til Forlag en Samling af astronomiske Tabeller, som han maa troe vil give Opfigt i den lærde Verden, og sætte hans Sager paa en god Fod.

Bogh. Deres Raade —

Aram.

Aram. Jeg vil skienke ham sin Taksigelse. Men han maa sørge for en net Tryk. Et got Bærk er altid en ziirlig Dragt værd. Flye ham Manuscriptet, Theophrast!

Bogh. Jeg tvivler ikke om, at alt hvad der kommer fra Deres Raades Pen jo maae være fortræffeligt, men Publicum, desværre! skionner ikke altid derpaa, og saa gaaer det ud over Forlæggeren. Jeg har tabt paa de beste Bøger, som jeg har udgivet. Smagen, naadige Frue! er nu omstunder ganske fordærvet.

Aram. Mand! Mand! Staae sig ikke selv i Lyset. Jeg veed nok at den grundige Lærdom er stærkt i Forsald, men saavidt er det dog endnu ikke kommet, at Verden skulde foragte et opus Aramintinum.

Bogh. Det burde vel ikke saa være, Deres Raade!

Theophr. Ih nu! om han endog ingen Fordeel seer, ja jeg sætter, at han endog skulde tabe noget, saa vilde dog pars potior af den lærde Republik, den fornuftige Deel takke og ære ham for saa dyrebar en Skient.

Bogh. Ganske vel, Hr. Magister! men jeg kan ikke leve med Kone og Børn af de Fornuftiges Bifald. Ridderhistorier, Gadeviser, Pasquiller og andet saadant giver den rene Skilling af sig, og det er Profitten man jager efter i denne Verden.

Aram. Ja ja! Profitten lugter got hvor den kommer fra. Kunde en Keiser tænke saaledes, saa kan det sagte passere for en Boghandler med. Altsaa —

Bogh. Bliber min underdanigste Bestutning denne: — Med Tilladelse; Hvad Format behager Deres Raade at befale?

Aram. Folio, det forstaaer sig selv. Han vil altsaa paatage sig Forlaget?

Bogh. Jeg haaber Deres gode Hr. Broder skal ikke sætte sig derimod —

Aram. Hvad gaaer det min Broder an?

Bogh. Ugierne taler jeg derom; Men en Smule Caution af ham for Skadesløsholdelse var en ypperlig Ting, og dertil tænker jeg Deres Raade kunde let bedage Hr. Orgon.

Aram. Tie, Redrige! Jeg seer alt hvor I vil hen. Det fortryder mig, at jeg har spildt min Gunst paa jer. — Caution? Jeg stille Caution?

Endende Scene.

Mirmidon, de Forrige.

Mirm. Ei god Dag Mester! Hvor gaaer det? Floreer hans Fabrik endnu? Det er længe siden jeg saa ham. Morbleu, que fais tu ici, du gamle Spændebog? Du gaaer maaskee ogsaa paa Frierie?

Bogh. Det er mig kiert at træffe Dem. Jeg har en gammel Regning, som jeg havde foresat mig i Dag at insinuere Dem, og nu kan det ret beleiligt skee. (Taget et Papir op af Bommen.)

Mirm. Fi donc! Hvor vil han hen med Regninger paa slige Smaating? Bie kun til Summen bliver til en Capital, saa kan han faae den udbetalt paa engang, og da kan han have Rytte deraf i sin Profession. Hvad kan slig en Klat hielpe ham? Bagatelle, Bagatelle!

Bogh.

Bogh. Det er ikke saa stor Bagatelle, som De tænker, Summen er 56 Rdlr. 2 Mk. 12 S. Jeg kan ikke længer undvære disse Penge.

Mirm. Hvad? — 56 Rdlr. 2 Mk. 12 S.? — Du drømmer mon cher! Hvad Ganden har jeg faaet for saa mange Penge? Det var Skroller, ere de 56 Rdlr. 2 Mk. 12 S. værd? Jeg maa blive gal.

Bogh. Det var Skroller, siger De, Hr. Mirmidon. Behag selv at see der: La belle aventure i 6 Tomer med Kobber. Memoires d'une femme, qui avoit quatre maris, 4 Tomer paa fint Hollandsk Papiir. Le Sopha af Crebillon. L'imbellicité de la vertu —

Mirm. Ja det var en deilig Piece den. Det er den den dummeeste Bog jeg har seet i mine Dage. Jeg tænkte efter Titelen at finde en Fortegnelse paa det smukke Kions Skrøbeligheder, og paa de Maader, hvorledes man skal lære at kiende en Piges svage Side — thi enhver har sin, naar man vidste kun at træffe den — men par malheur er det en alvorlig moralsk Bog, skrevet af en Hypochondrist eller Geistlig, som har havt endeel Skruer løs — Det forbandede Bæv! Ventre bleu! Jeg havde nær faaet Colik af den første Side.

Bogh. Min Herre! det er jo ikke min Skyld. Hvorfor seer De Dem ikke for? Fremdeles Fontaines Fortæll — (vil læse mere.)

Mirm. Ei! saa skam sig dog noget for at quæle Conversationen med sin utidige Læsning. Cela ne vaut pas la peine. Giem det Snabs til det bliver paa 1000 Rdlr., saa skal jeg betale. Deres

Deres Naade maae pardonnerer denne simple Mand's
Borgerlighed. Ham mangler lidt Monde.

Bogh. De vil da altsaa —

Mirm. Oversættes der brav af Tydsken i
hans Værkstød? Det gjør mig ondt for, denne
Mand, naadige Frue! Han har for nylig mistet
et Par af sine bedste Svende, og har kun Dreng
tilbage.

Theophr. O quanta species, cerebrum
non habet.

Mirm. Puf — Latin er mig en Pest.
Man kan jage mig paa Døren med Latin.

(Han løber ud)

Bogh. Dersom Deres Naade har intet
videre at befale, saa recommenderer jeg mig.

(Gaaer)

Aram. Recommendeer sig til Fanden, min
Ven! Hvilket et Par, Theophraste! Hvilket
et Par. Begge ravgale, skiont hver paa sin
Naade.

Attende Scene.

Orgon, Sophie, de Forrige.

Orgon. Jeg vil ikke høre et Ord mere til
hans Forsvar; See til at du kan forsvare dig selv,
og din Opførsel i denne Sag. Har man seet
Magen til Menneſker! Man ærgres mig og qvæ-
ler mig paa alle Sider.

Sophie. Allertiereste Fader! Skylden
er sandelig ikke hos ham; Dersom der ingen Tilgi-
velse er at haabe, saa bør dog kun jeg straffes.
Fra det ulykkelige Dieblif af —

Orgon.

Orgon. Ja du maa nok kalde det et uslyk-
feligt Dieblif, naar en Pige saaledes faaer Lyft
til at vælge en Kiereste paa egen Haand, men det
er Frugten af den fordomte Romanlæsning. Hor!
Dersom jeg efter denne Dag faaer Die paa nogen
Bog her i Huset, hvad det saa er for en, saa vær
vis paa, at den skal strax paa Ilden.

Aram. Det er at gaae forvidt, min Broder!
Maade med alting er bedst. I Henseende til Ro-
maner, Comoedier, Vers &c. giver jeg jer Ret.
Afsked med dem! — Men om I nu i jer blinde
Inquisitor-Misdierlighed traf paa en af mine philo-
sophiske eller mathematiske Auctores, for Ex. den
guddommelige Bodes Skrifter, skulle jeg dog ud-
bede mig, at I ville bære lidt Respekt for dem.

Orgon. Jeg skal snart vise jer hvad Re-
spect jeg bær baade for jer og jeres Bøger. Det
hele Huus er næsten blevet til en Daarekiste. Men
jeg skal feie Suurdeien ud, troe mig jeg skal.
Reinhold skal strax paa Døren, den Uatnemme-
lige! Mon jeg fortiente det af ham?

Aram. Men hvad er her dog paa Færde?

Orgon. Smaating! Smaating; Denne
fionne Herre gaaer hen paa sin egen Haand, og
fylder min artige Jomfrue Datters Hierne med El-
skovs-Speculationer. Jeg bestemmer hende til
en fornustig og sindig Mand, der vil giøre hende
lykkelig, og naar vi best skal see til, saa er hun
forført af en anden.

Aram. Forført — Gud bevare os! Det
kan man just ikke kalde det. Ellers maa jeg ikke
nægte, at Reinhold passer sig jo langt bedre for
hende, end Erast. Deres Alder og Humeur stem-
mer bedre overeens. Tilgiv dem, Broder! tilgiv
dem,

dem, og lad denne Formørkelse i eders Ansigt gaae over.

Sophie. (sagte.) Hvor i Verden kommer denne Medlidenhed fra?

Theophr. At synde er menneskeligt, men at tilgive er guddommeligt.

Sophie. (sagte.) Han tager og mit Partie! —

Orgon. Hør Monsieur, I kunde nok lade jeres Næse blive uden for de Affaires, som ikke rage jer. Hører I?

Aram. Saa sagte, min Broder! Theophrastus kan faae mere med vore Affaires at bestille, end I troer.

Orgon. Jeg gider ikke svare paa jeres Gladder. Havde jeg dog kun fat paa Personen. Jeg brænder af Begierlighed efter at faae ham expederet. (Gaaer ind med Sophie, som undervejs vil tage hans Haand og formilde ham.) Snak! Snak!

Niende Scene.

Georgine, Araminte, Theophrast.

Aram. Jeg har sagt dig tilforn, at du skulde belave dig paa at tage den Mand jeg vilde udsøge til dig.

Georg. Min Moder sætter mig i den yderste Forbauselse —

Aram. Jeg troer det nok. Du havde vel giort Regning paa at udsøge dig selv et Flodestæg, som din dydige Cousine har giort. Men der bliver intet af.

Georg. Dersom De ikke skiemter, naadige Mama! saa tillad mig at gaae bort.

Aram.

Aram. Bliv — Hr. Theophrast! Jeg overdrager Dem at føre min Datter paa fornuftige Tanker, og at undervise hende om, hvad Børn skylder deres Forældre. Nodig vilde jeg bruge min moderlige Myndighed. Jeg saae helst, at hun med det Gode — —

Theophr. (Enslende for Georgine.) Deiligste af alle Himmeltegn! Tillad mig at besværge Dem ved alt —

Georg. Hr. Theophrast! Jeg anklager Dem i Sandhed for min Onkle.

Aram. Ha! ha! Slap du der ud. Der, som du understaaer dig at knye, og nævner kun et Ord af hvad her er passeret, førend jeg selv tillader det, saa er du det ulykkeligste Menneske under Solen. Skialv for en forbittret Moder, og lyd, ellers — (Hun gaar.)

Theophr. Skræk hende ikke med Trudsel, Deres Naade! alting vil nok finde sig med det Gode. (til Georgine.) Min Gudinde! Mine Onsterv Polar-Stjerne! Lad mig overtale Dem! Betænk dog — — (Hun vil glide sig fra ham, men han holder hende fast ved Haanden.) Hvorledes kan saa stor Haardhed boe hos saa stor Deilighed? Tantæne animis coelestibus iræ?

Tiende Scene.

Baler

(I Ridedragt kommer ind, og støder ham tilside.)

See mig til ham, Monfr. Ræsvlis! Hvad er her paa Gærde?

Theo-

74 Craft, eller den bedragne Barsomhed.

Theophr. Det finder man sig ikke pligtig at giøre Dem Regnskab for.

Valer. Da finder jeg mig pligtig at brække din Hals, dersom du ikke pakker dig i Diebliffet.

Georg. Valer!

Valer. Vil du assist, eller skal jeg føre dig. (iager ham ud.) Hvorledes forstaaer jeg dette? Hvad vil han Dem? Hvorledes hænger dette sammen?

Georg. O Gud! Det veed jeg ikke. Jeg er saa forfrækket at jeg neppe kan tale.

(De gaae ud sammen.)

Ende paa tredie Act.

F i e r d e A c t.

Første Scene.

Just, Lisette.

Just.

Jeg begriber hendes Mening, min Engel! og det er et herligt Anslag.

Lisette. Alle de Anslag, jeg har for, ere stedse herlige. Seer han nu, Monsr. Just! hvor mange Fluer vi kan slaae med et Smæk. For det første revser vi Graat for hans naragtige Barsomhed. Den Abekat vilde bilde sig ind, at drive sine Eager igiennem uden os. Ingen Glæde er større, end at narre slige superkloge Folk. Hevnen er saa sød, saa sød —

Just. Som et af dine Kys —

(han kysser hende.)

Lisette. Nu nu, giv Tid! — For det andet, gjør jeg mig min Frosken forbunden, og det kan have meer end een Slags Nytte. Hvorvel hun veed intet af den Intrigue, vi vilde spille, og maaskee neppe gav sit Samtykke dertil, saa seer hun dog gierne, at hun bliver af med hans Herre. Hun har sine Tanker andensteds henne. Den unge Reinhold —

Just. Jeg veed Besked.

Lisette

Lisette. For det tredie og fornemste, saa har vi en anseelig Belønning at vente af den gamle Spaaqvinde —

Just. O din skielmske Tasse! Erue Araminte mener du?

Lisette. Ja hende selv. Hun er saa forlegen for en Mand, som en Pige paa 18 Aar, og Erast passer sig ret vel for hende.

Just. Som Gud i Høse. Men siden hun er saa gistesyg hvorfor tager hun da ikke hendes Famulus, de ere af en Profession, og gamle Bekjendte?

Lisette. Der er den lille Omstændighed i, at Famulussen er saa arm, som en Kirkerotte, lige saavel som hun selv, men din Herre er ved Muffen, og det er Penge hun vil have.

Just. Penge er Hovedsagen i Verden. Mener du og — om Forladelse, at jeg siger du igjen —

Lisette. Det gir ikke.

Just. Mener du og, at hun vilde betænke os noget skikkelig, saafremt vi drev denne Sag igiennem? For intet gjør man intet.

Lisette. Sy! Hvem vilde være saa ugudeligg at gjøre noget omsonst?

Just. Du har jo talt med Theophrast derom, siger du?

Lisette. Ih! det forstaaer sig. I Dieblikket kommer han her, for at overlægge alting med os. Han har vist nok og sine Fordele derunder.

Just. Men det er dog underligt, at slig en lærd Mand vil nedslade sig til saadanne ringe Folk, som dig og mig? Hvad vi med Tid og
Stun-

Stunder kunne blive til, veed ingen, men viſt er det, at vi endnu ere kun andres Tienere.

Lisette. O! tal aldrig om de Lærde. De kunde ſtige ligesaa dybt ned ſom andre, og ſindom lidt dybere. Jeg tiente for nogle Aar ſiden hos en af de ſaa kaldede Høilærde, han kunde været Profeſſor i den Kunſt at ſkrabe ſammen, og alle Maader vare ham lige gode. For en Ulykke! De Lærde kan jo ikke leve af Luſten, og hvorfor ſkal en fattig Dievel da være ſtoragtig, og ikke tage Fordelen hvor den falder.

Juſt. Du er ſaa klog, ſom et Lexicon. Men hvad tænker du vel, man kunde hyde os?

Lisette. Et par hundrede Daler, mener jeg, og naar vi nu legger dem til det lille jeg har ſamlet — og du er vel heller ikke ſaa bar —

Juſt. Da maatte jeg have tient Graſt, ſom en Slyngeſel. Nei mit Barn! Diſſe forſigtige Folk ere de rette Malkekior, naar man forſtaaer ret at behandle dem.

Lisette. Paa den Maade kan vi jo ſætte et artigt lille Boe. Men hør! Eet maa jeg underrette dig om, inden Pedanten kommer. Han har i nogen Tid ſeet mildt paa mig, ſaa jeg tvivler ikke om, at han jo ſynes en Smule om mit Anſigt. Jeg maa holde gode Miner med ham, ſaa længe denne Roman varer. Vi ſkal ingen Skade have deraf. Der er han.

Anden Scene.

Theophrast, de Forrige.

Theophr. (Hvidſer til Lisette.) Har du arbejdet noget paa det andet?

Lisette. (heir) Monsr. Just reed Beskeed om alting. Han er en Karl, som har Hierne i Panden.

Just. Ydmygste Tiener! jeg takker.

Theophr. (hvidskende.) Kan jeg og sikkert betroe mig til ham?

Lisette. (som før) Han er sin Herre ligesaa troe, som De er Deres Frue.

Theophr. Got! Jeg behøver ikke meer. Han seer da min kiære Ven! hvad her er at giøre. Siden han, som jeg har erfaret, besidder sin Herres Fortrolighed, saa kan det ikke falde ham vanskeligt at snakke ham noget for om Frue Aramintes Indsigter i Astrologie og Rativitæt-Stilling. Han forstaaer vel og, om det skulde behøves, at understøtte Sagen med nogle Exempler paa hendes Kunst, blot, som han selv indseer, for at giøre Crast begierlig efter at forenes med en Skat, der er saa brugbar ved hans varsumme Levemaade! Naar dette Bierg først er oversteget, skal Resten nok falde af sig selv. Jeg skal afgiøre det øvrige.

Lisette. Jeg har sagt Monsr. Just, at De vil belønne ham got for Umagen.

Theophr. Det forstaaer sig. I skal begge belønnes. Nemo non donatus abibit, og du skal endda have lidt aparte. (Klapper hende paa kinden.)

Just. I min Barndom lærte jeg lidt af Donaten, for min Morbroder vilde endelig have at jeg skulde blive Præst, eller i det mindste Degn.

Theophr. Jeg talte ikke om Donaten, jeg sagde, at I skulde begge blive fornøiede.

Just. Meget got, kiære Hr. Magister! men da een Fugl i Haanden er bedre end ti i Luf-
ten,

ten, kunde De ikke hielpe os til noget pro Arrha som Procuratorerne sige? Man saaer saadan en deilig Courage derefter, i hvad man skal tage sig for.

Theophr. Jeg har just ikke Penge hos mig i dette Dieblis. (Sagte.) Og heller ingen hiemme. (Heit.) Dog! det kommer ikke derpaa an. Her er en kostelig lille Mynt, et ægte antik Stykke fra den gyldne Alder, som vilde være en Karitet i en Konges Cabinet, men naar man har med tiensagtige og honette Folk at bestille, saa bør intet være for got.

Just. Det er jo kun Kobber, Hr. Magister!

Theophr. Men langt dyrebare end Guld. Slik paa den, skal han smage dens Alderdom. Rusten er ægte, det maae han troe. Der fandtes den, som gav med Glæde 20 Ducater for sligt et Stykke. Imidlertid, siden han ikke forstaaer sig bedre paa Pretiosa, saa skal han efter fuldbyrdet Tieneste faae Efterskuddet i gemene nye Rigsorter. Er han dermed fornoiet?

Just. De taler som en brav Mand. (Til Lisette.) Disse Studerede har dog en egen Veltalenhed, som ingen kan modstaae (Sagte.) naar de tale om Penge — (Heit.) Jeg skal giøre Dem Crast saa spag, som et Lam. Han skal med al hans Klogskab ikke undgaae Fælden. Men Hr. Orgon, hvad vil han sige?

Theophr. Det er ikke vor Sag. Vi vo-
ve aldeles intet, jeg tænker desuden, han seer
gjerne, at han bliver sin Søster qvit paa en an-
stændig Maade. De giør aldrig andet, end klam-
res sammen.

Lisette.

Lisette. Tys! der kommer nogen. Fader
os gaae, at man ikke skal finde os sammen.

(De gaae ud hver til sin Side.)

Tredie Scene.

Sophie, Reinhold i Ridedragt.

Sophie. Tilgiv mig, Hr. Reinhold! det
er min Uforsigtighed, som har draget dette Uvær
over os. Hvorom alting er, saa skalde vor Kier-
lighed jo dog engang for Dagen. Alting kan end-
nu blive bedre end vi vente.

Reinh. For Dem, min Dyrebare! kan
det nok, men ikke for mig. Jeg reiser bort, De
adlyder Deres Fader, og faaer Tilgivelse.

Sophie. De reiser? — Kan De forlade
mig i denne Tilstand?

Reinh. Troer De da, jeg kan taale at see
Dem tilhøre en anden? Dem, paa hvilken jeg
grundede Haabet om mit hele Livs tilkommende
Lyksalighed. Men hvilket forgiængeligt Haab!
Jeg Daare, som ikke kunde forudsee, at det vilde
løbe saaledes af! Ak! jeg burde i Tide have
flyet fra disse uimodstaaelige Indigheder. Jeg
burde have begrebet, at slig en Skat ikke var
for mig.

Sophie. Kiere Reinhold! lad os ikke for-
sage. Min Fader tør lade sig formilde. O!
gid vi aldrig havde gjort Hemmelighed af vor El-
skov! — Havde De sagt ham, hvem De var, og
— dog! jeg vil ikke forøge Deres Smerter.
Hans Løfte til Erast staaer ham uden Tvivl meest
for Hovedet. Han er, som alle retskafne Mænd,
stræng

stræng og ubøielig i Henseende til Løfter. Tal med ham. Udsæt Dem for de Gebreidelser, som han troer sig besøiet til at give Dem; Den første Storm er snart over. Kan og vil det da ingenlunde blive got paa anden Maade, saa griber De til det sidste Middel, som er at aabenbare Deres Herkomst, og saa har De sikkert med eet den klarreste Himmel.

Reinh. For vil jeg fornægte mit hele Livs Lyksalighed, Hr. Orgons Benskab, ja Dem selv, end jeg vover at nævne for nogen anden, end min Sophie, den ulykkelige Mands Navn, som har givet mig Livet. Jeg veed, at han var en fortrølig Ven af Deres Fader, men jeg veed og, hvor mange dødelige Fiender han har. Et flygtigt Ord, en saare uskyldig Omstændighed kunde være nok til at opvække Mistanken, som desuden aldrig har Roe paa sig. Jeg gyser for at tænke paa Følgerne for os alle, men især for Dorimon, hvis Navn jeg ikke kan nævne, uden at tisse, ligesom om al Verden hørte det. O Sophie! en Hemmelighed er allerbedst bevaret i saa saa Hænder som mueligt. Jeg efterlader Dem min, som det stærkeste Pant paa min Kierlighed og Tillid.

Sophie. Jeg er overbevist om, at De med samme Tryghed kunde betro den til min Fader, og at den i en Hast vilde give vore Sager en bedre Bending. Men der kommer han. Gak til Side, dog ophold Dem i Nærværelsen, jeg vil gjøre et nyt Forsøg paa hans Omhed.

Fjerde Scene.

Orgon, Valer, Sophie.

Orgon. Det er forfærdeligt med Ungdommen i vore Dage. Kæppe have de traad deres Børne-Skoe, førend de begynde at indlade sig i Elfskovs-Forbindelser. I forrige Tider tænkte man ikke paa slikt, førend man var saa moden af Aar og Forstand, at man kunde haade regiere sig selv, og sit Huus, og opdrage sine Børn til at blive fornuftige Mennesker og nyttige Borgere i Landet. Men det er Frugten af disse Romaner, som nu omstunder oversvømme os, disse usle Sæger, som ørkesløse Hierner sammenjæste udenlands for Penge, og som løst og fast — det forstaaer sig selv — endelig maae oversættes paa Dansk for at opbygge Landets Sønner og Døttre, eller rettere sagt for at givne dem galne. Saaledes paa egen Haand, Valer —

Valer. Men, min kiære Fader! det er jo dog i Ungdommen at Grundvolden lægges, eller i det mindste burde lægges til alle tilkommende Egetskabe, og Deres Søn er dog intet uansændigt Partie for Georgine. Hvad Stand og Midler angaaer — —

Orgon. Det er ikke nok, at et Partie i Henseende til Stand og Midler kan være ansændigt; Følger just deraf, at det endelig maa gaae for sig? Til et lykkeligt Egetskab er Overlæg og Stadighed nødvendige. Jeg har sagt jer saa tit, at I maae lægge Vind paa disse Egenskaber, om det skal gaae jer vel.

Valer. De vilde dog ikke have, at jeg skulde iføre mig Erastes Sindelag?

Orgon.

Orgon. Der er en Middelvei, og den skulde I følge. Men naar der endelig skal skeies ind til en Yderlighed, saa er det bedre at være varsom som Crast, end fremsfusende som Valer.

Valer. Jeg tilstaaer, at mine Passioner ere sommetider for hæftige. Men jeg stræber jo daglig at rette det?

Orgon. Ja vist retter I det. I gaaer hen og forlover jer paa egen Haand med et Fruentimmer, som I ikke veed, om I kan erholde.

Valer. Ikke erholde? — Og hvorfor ikke, min Fader?

Orgon. Derfor, min Søn, at hun lige saalidt, som I, raader sig selv. Hun staaer under en Formynders, der maa handle saaledes baade med hendes Person og Midler, som han vil forsvare for sin Samvittighed og for Verden.

Valer. Denne Formynders er De jo selv, og mon ikke hele Verden vilde samtykke i, at De forenede hende med Deres Søn, som foruden at være hendes Lige i alle Henseender, har den Lykke at være elsket af hende.

Orgon. O! du uforstandige Ungdom, hvor er din Eftertanke? Just det at hun er riig, og at jeg er hendes Formynders, gjør, at I allermindst burde tænke paa hende. Mener I jeg vil passere for en egennyttig Mand, som benytter mig af min Myndighed til at sammensnede et Egtteskab, hvorved hendes Penge bleve mine Børn til Deel. Nei! Nei! Det Rygte skal aldrig hvile paa Orgon. (bliver Sophie vaer.) See Mammeselle! er I der? I har og læst jer en Kiereste til, uden at spørge jeres Fader til Raads. Meget fiønt!

Sophie. Det smelter mig at have for-
tæret min Fader — (græder.)

Orgon. Ja bagefter græder vi — Spar
kun dine Crocodiltaarer, og skaf mig fat paa den
smukke Monsieur, at jeg kan til Afsked sige ham
min Meening.

Sophie. Dersom De kiendte Reinholds
ypperlige Karakter — dersom De kun kiendte
hans Fødsel — ah! jeg tør ikke sige meer —

Orgon. Hans Fødsel? Hvad rart er der
ved den? — Om han endog, som jeg formoder,
stammer ned fra et høit Huus i Tydskland, saa
berettiger det ham ikke til at snige sig ind i min
Familie, som en Forfører.

Baler. Hans Herkomst er en Hemmelig-
hed, som jeg troer, døde med hans Hovmester.
Jeg har tit talt med ham om den Sag, men han
veed selv intet. Imidlertid er baade hans Mid-
ler, Opdragelse og Gemytsbestaffenhed altid Bor-
gen for et anstændigt Udspring. Hans Hierte er
adeligt. De har jo selv holdet saa meget af ham.
Hvor tit har De ikke kaldet ham Deres anden
Søn?

Sophie. Jeg er overbevist om, at der
under hans Person er noget skjult, som han ikke
tør opdage, uagtet det sikkerlig vilde forandre
min Faders nærværende Tanker om ham, og sætte
ham i ligesaa stor Gunst hos Dem, som han nu
er i Unnaade.

Orgon (roen.) Jeg har elsket Knossen, det
kan jeg ikke nægte. Noget usædvanligt er der og
ved ham. Hvor er han?

Sophie. Han er saa vant til at modtages
med Venlighed af Dem, at han nu, da han er i
Unnaade,

Unaade, stielver for at lade sig see. Han beklager intet, uden Tabet af Deres Kierlighed. Hvor tit har jeg ikke hørt ham kalde Dem Fader? Jeg er overbevist om, at hans virkelige Fader — om han havde nogen — fik neppe Halvdelen af den Hengivenhed, han bær til Dem.

Orgon. Det er ellers en kion Naade at vise sin Hengivenhed paa. Valer! See til at I finder ham, og bring ham hid til mig. (Valer gaaer.) Jeg veed neppe hvor jeg skal begynde eller ende. Sophie! Sophie! du har sat din Fader graa Haar i Hovedet.

Sophie. Dersom Deres bedrøvede Datter endnu formaaer noget hos Dem, saa tillad mig at bede Dem trænge haardt paa ham efter en Bekiendelse om hans Fødsel. Kan han bringes dertil, saa har han Deres Gunst i Diebliffet.

Orgon. Veed I da noget herom? Og hvad er deri?

Sophie. Det vil sikkerlig staae til ham selv at giøre en Ende paa — men der er han — Af min Fader!

Femte Scene.

Reinhold, Valer, de Forrige.

(Der bliver en lang Pause. Reinhold staaer med nedslagne Dine. Orgon synes at vente efter, han skal tale, og seer stivt paa ham.)

Orgon. Nu da — (atter en Pause.) Hvad har I at sige? —

Reinh. Hvad skal jeg sige? Jeg har saa høiligen fortørnet Dem. O! jeg Daare! Jeg
maatte

maatte nok have begrebet det. Sophie kunde ikke være for mig. Slige Yndigheder fortiente en værdigere Tilbeder.

Orgon. Kiønt Skrevet! Uden Tvivl oversat af Tydsken.

Sophie. Allerkiereste Fader!

Orgon. Holdt du din Mund, indtil jeg taler dig til. Du har nok i at svare for din egen Person. Nu Reinhold! I har ret artig vidst at benytte eder af mit Venkab, og det Ophold, I har havt i mit Hus. Jeg havde ikke ventet nogenfinde at faae Anledning til at bebreide eder eders Utafnemmelighed, jeg vil heller ikke foreholde eder eders Forseelse med de Udtryk, som I billigen fortiente. Jeg vil lade jer fare, og overlade til jeres egen Samvittighed at reffe jer. Reinhold! Reinhold! da jeg antog jer til min anden Søn, formodede jeg ikke sligt.

Reinh. Jeg har intet at sige til mit Forsvar. Deres Datter har ingen Skyld. Jeg gaaer, for evig at unddrage Dem mit forhadte Afsyn. O! maatte jeg kun føre med mig en Gnist af den Bevaagenhed, som i saa mange Aar har været min Barndoms og Ungdoms Glæde. Maatte jeg blot haabe, at Orgon ynker mig, i det han forjager mig! Men hvorledes tør jeg det?

Valer. Min Fader! De er rørt. Betænk hvor høit De har elsket ham. Naar man undtager at hans Herkomst er ubekiendt, saa er han jo i alle Henseender hendes Ligemand.

Orgon. Er det mig da ligegyldigt, hvorledes det er beskaffent med hans Fødsel? Veed I aldeles intet om eders Forsædre, hvem de have været?

(Sophie vinker til ham at han skal bekiende, men han besvarer det blot med at ryste paa Hovedet.)

Reinh.

Reinh. Min Hovmester, som ene kunde forklare den Sag, er, som Hr. Orgon veed, død tilligemed med min Fødsels Hemmelighed. Jeg kan intet andet svare herpaa.

Baler. Har han ikke sagt Dem det ringeste? Har De slet ingen Formodning engang?

Reinh. Ikke den mindste, og just deraf indseer jeg hvor stor min Daarlighed har været.

Orgon. Ja det maa nok kaldes en Daarlighed, som vil tilbisse bryde mig, der har lovet hende bort til en brav Mand. Og Orgon har endnu aldrig brudt sit Ord.

Sophie. Af min Fader! De vilde dog ikke opofre mig til Graaf. Jeg er vis paa, at mit Livs Lyksalighed er Dem dog kier.

Orgon. Du maae nok mædedig med Livs Lyksalighed. Veed du, hvori Lyksalighed bestaaer? Naar du selv maatte raade, satte du den vist i at være din gamle Fader imod i alle hans Ønsker. Du har allerede giort en kion Prøve til en Begyndelse.

Baler. Jeg drifter mig ikke til at sige Dem imod, men dog troer jeg useilbarlig, at De i Hiertet selv undte Reinhold min Søster heller end den anden.

Orgon. Hun skal aldrig faae nogen, som af Fødsel ikke er hendes Lige.

Sophie. Tillad —

Baler. Tillad os at haabe at formilde Dem. De er ingen haard Mand.

Orgon. Born! I plage mig til Døde. (Han sætter sig i en Vænestoel, og Sophie saavel som Baler, giøre atter Miner til Reinhold. Endelig reiser han sig med eet og siger:) Reinhold! Hør min Mening med eet Ord. Jeg for-

formoder af meer end een Omstændighed, at I gjør en Hemmelighed af jeres Herkomst, og at den slet ikke er jer ubekendt. Hvad Marsag I end kan have dertil, saa behager det mig ikke, at I skjuler jer for en Mand, som I burde have Forsrolighed til. Kom an, jeg tilgiver jer, men paa det udtryffelige Vilkaar, at I skal sige mig, hvor, og af hvem I er sødt. Kan I og vil I ikke det, saa viid, at Sophie er ikke for jer. Nu kan I betænke jer. Om et Dieblif kommer Erast, og da er det for silde, at I melder jer mere. Kan I forlange noget billigere? — (Han gaaer ind.)

Sophie. Reinhold! De har vor Lykke i Deres Hænder. (Hun gaaer.)

Baler. Har han det, og slipper den, saa var han ikke værd at hilse over en Landevei.

Reinh. Baler! min Ven! Jeg er det ulysksaligste Menneske under Solen. (Gaaer ud.)

Baler. Mig synes, at alle Folk her i Huset ere ikke ret fuldkloge i denne Tid. Jeg er selv ganske forvirret i mit Hoved. Det ubegribeligste for mig er, hvad min Tante kan have i Sind med Georgine, og hvad Tingesten — Pedanten — hvad han heder — Theophrast skalde overtale hende til. Jeg maae see at faae fat paa den gamle Tante, og bringe hende paa min Side. Kan jeg vinde hende, saa gaaer alting nok got, hvis ikke, seer det forbandet sort ud. Min Fader er som en Flintesteen, og nu har han desuden Hovedet kruset af de fordømte Historier. — Aldrig skulle jeg troe, der var nogen Medbeiler i Spillet — Ham skal jeg strax brække Halsen paa.

(Vender sig hastig, og bliver Erast vaer, som har hørt de sidste Ord, og af Forstrækkelse vil løbe ud igien, men falder over en Stool. Baler iler til og vil hjælpe ham op.)

Siette

Siette Scene.

Erast, Valer.

Erast (i en ynkelig Tone.) For Himlens Skyld, min Herre! gjør mig intet ont.

Valer. Hvad vil De? Hvad er der paa Færde.

Erast. O min Herre! Jeg er ganske uskyldig. Jeg har aldrig tænkt paa at fornærme Dem, jeg ville blot tale med Hr. Orgon.

Valer. Naar De var saa klog, som De har Ord for, kunde De gierne spare Dem den Umag. Han skal strax være hos Dem.

(Gaaer.)

Erast (for sig selv.) Naar jeg var klog, kunde jeg spare mig den Umag. Hvad mon han vilde sige dermed? Jeg arme Mand indvikler mig vist nok i Fortredeligheder. Denne Dag er reent forhejret.

Envende Scene.

Just, Erast.

Just (ladende som han ikke seer Erast.) Der er vist nok meget Underligt til i Verden; Men dette kan jeg dog ikke faae i mit Hoved. Havde jeg kun sat paa min Herre; Den Karl veed nu ogsaa Beskeed om Alting, i hvad det saa er, og har en Forstand, som slaar til Bunds. Jeg bilder mig sommetider ind, at jeg er klog, men ved Siden af ham er jeg en reen Østers.

Erast. Han taler om mig. Jeg maa lure paa hvad han siger.

Just.

Just. Det er ellers den besynderligste Tildragelse, jeg har hørt. At frepere, fordi man ikke vil troe, hvad en Kiælling siger — For en Ulykke, skulde Vantroet være saa farlig? Meget har jeg seet og erfaret i mine Dage, men dette er noget splinter Nytt for mig — Den arme Døvel af en Mand.

Erast. Hvad er der paa Gærde? Hvem er den Mand?

Just. See, er Herren der? Jeg hørte nyelig noget ganske Forunderligt af Frøkenens Pige, som jeg gierne gad vidst Herrens Meening om. Løsen paa stod det var en Guds Sandhed.

Erast. Og hvad var saa det?

Just. Men Herren maa for alting ikke lade sig mærke dermed. Det er en Familie-Hemmelighed, som er betroet mig under Løfte om den strengeste Taushed. Frue Araminte —

Erast. Hr. Orgons Søster —

Just. Troer Herren ikke — mellem os sagt — Gud forlade min Synd — at hun kan høre? Hun seer i det mindste ud til Alleshaande. Er det sandt, som jeg har hørt i Dag, saa tør jeg ikke sværge for det.

Erast. Ei Snak! det er en lærd og klog Dame, som har usædvanlige Videnskaber, og det er Alt. Men hvad har du hørt?

Just. Hun har havt en Mand engang.

Erast. Det skulde man troe, siden hun har en voksen Datter.

Just. Og denne Mand — Gud glæde hans Siel — maatte nu aldrig gjøre et Skrit, uden at spørge hende til Raads. Hun vidste at sige ham, om det var en ond eller god Dag.

Erast.

Erast. Hvad siger Du?

Just. Saalænge han tog dette i Agt, gif alting vel. Men engang fik han slig en Lyst til at kiøre ud i Dyrehaven paa sin egen Haand. Hun bad ham blive hjemme, hun truede med onde Følger, men enten han nu var fied af at gaae saaledes idelig i Ledebaand, som et Barn, eller han havde taget for stærk Frokost, det skal jeg ikke sige; Nok er det, han reiste mod hendes Villie — Og hvad skeede? Tolvte Uges Dagen efter fik han en hidsig Feber, og, baus! laae han med Næsen i Bæret. Mener Herren det kan være mueligt?

Erast. Umueligt er det ikke. Denne Dame er virkelig forekommet mig besynderlig. Jeg har kun talt lidt med hende, men dog strax mærket, at hun ikke er af det almindelige Slags. (Gulder i dybe Tanker.) Just!

Just. Herre!

Erast. (atter i dybe Tanker.) Hvad jeg vilde sige — Skynd dig hjem, og see at faae Toiet indpakket for Aften.

Just (leende i det han gaaer.) Jeg er dog en Gandens Skielm, om jeg skal sige det selv. Min Historie begynder at løbe om i hans Hoved.

(gaaer.)

Ottende Scene.

Theophrast, (som et par Gange har ladet sig see i Scenen, men skjult sig igien, for ikke at forstyrre Erasts og hans Dieners Samtale) Erast.

Erast. Jeg venter efter den Tre at see Hr. Orgon. Et ungt Menneske, ventelig hans Søn, lovede at skaffe mig ham i Tale.

The

Theophr. (sagte.) Veien er herlig banet. Nu maa jeg til at slaae Hoved paa Sømmet. (hoist.) De kiender da ikke Personerne i denne Familie?

Erast. For den største Deel. Jeg veed ikke om min Herre —

Theophr. Mit Navn er Theophrastus, og jeg har den Ære at være Famulus hos den med alle optænkelige Dyder og alle saavel naturlige, som overnaturlige Videnskaber prydede Dame, Frue Araminte, sit Kions Ære og den lærde Verdens Under.

Erast. Det er mig overmaade kiert. Jeg har hørt hende meget berømme.

Theophr. Og jeg kan forsikre Dem, at jeg vilde ikke bytte min Tilstand med den største Ministers, thi hos hende har jeg det, som er mere værdt end baade Høihed og Riigdom, nemlig fuldkommen Betryggelse. Jeg, Hr. Erast! jeg frygter ikke, som andre Mennesker, Lykkens Egenfindighed, thi der kan intet ramme mig, at jeg jo i Forveien veed, og kan belave mig paa det.

Erast. Det var meget.

Theophr. De tilstaaer mig, at det er et ubetaleligt Gode i et Liv, hvor saa mange Uheld lure paa Menneskens Børn, og det har jeg altsammen min store Frues høie Indsigter at takke for. Hun er min Ariadne, og hendes Forstand det Traadnøgler som leder mig igiennem Verdens Labyrinth. Hun siger til mig: Gjør ikke det eller det, i Dag er det en ond Dag; Sæt det op til i Morgen! og meget saadant. Jeg adlyder hende, og finder mig vel derved.

Erast.

Erast. Jeg hører med Forundring, hvad De siger — Altsaa er det dog vist at Frue Araminte veed tilkommende Ting?

Theophr. Tilkommende Ting? — Ja ligesom om de skode Skrivne for hendes Dine med Cancellie Stil. Hun har ikke for Intet lagt sig efter Astrologie og Nativitet Stilling. Saa snart hun seer et Menneskes Lineamenter, veed hun hans hele Stiabne. Hun aabenbarer aldrig noget uden for sine Venner, og min Ringhed har i Kraft af vort lange Bekendtskab speciel Adgang til hendes Kundskaber. Ja Hr. Erast, hun er ligesom et Oraculum. Jeg kunde en heel Dag igiennem anføre Exempler paa, hvor tit hun har reddet mig af en og anden Fortrød, ved at advare mig i Betids derom.

Erast. De sætter mig gandske uden for mig selv. Jeg har tilforn aldrig villet fæste Troe til saadant noget. Hvem i al Verden skulde og tænke, at man af Stierner —

Theophr. Stierner — tie stille min Herre! Stierner! Alle Menneskenes Hændelser staae skrevne paa Himmelen, ligesom i enhver's Ansigt. Det kommer kun an paa at kunde læse og forstaae denne forseglede Bog. Det er kun blevet Faa af de Dodelige til Deel, og blant disse Faa er Frue Araminte. Jeg veed ikke om De kan Latin?

Erast. Nei desværre!

Theophr. Ikke heller Grædsk?

Erast. Heller ikke.

Theophr. Det var Skade. Jeg kunde ellers have sagt Dem noget ret Forunderligt, som Alderdommens viise Mænd have yttret om denne Materie.

Erast.

Erast. Kunde De ikke give det paa Dansk?

Theophr. (rustende paa Hovedet.) Det har ikke nær den Eftertryk, som i Originalen. Dog vil jeg forsøge, om De kan fatte, hvad den store Philosoph Cajus Caligula har sagt om Nytten af disse høiere Videnskaber. Jeg tager aldrig nogen af disse hellige Sentenzer i Munden, uden at folde Hænderne, og De vilde behage at gjøre det samme — (Erast folder Hænderne med stor Andagt, og seer halv forkrækket ud.) Dic mihi Damoeta, eujum pecus? An Melibæi? Non, verum Ægonis.

Erast. (Klæbende.) Hvorledes lyder nu dette i Oversættelsen?

Theophr. Tys min Herre! Tal ikke om Oversættelse. Det vilde være alt for profan en Gierning, ja en Mishandling, som kunde drage farlige Følger efter sig, at oversætte slige Sager ligesfrem. Men jeg kan præter propter sige Dem Meningen deraf, som er denne: Lyksaligt er det Huus, som oplyses af Astrologiens Soel! Vere og Fornøielse, Sundhed og et langt Liv ere dets 4 Pillere. Der skal du ikke støde din Fod paa nogen Steen. Ingen Fare, intet Uheld skal møde dig, som du jo kan forudsee og afværge. Du skal beleve Tyvens og Morderens Anslag, og trodse Ildens Raserie.

Erast. I Sandhed, det var et kraftigt Sprog. Jeg føler i mit Hierte, hvor rigtigt ethvert Ord er.

Theophr. Troe mig, der har mangen ønsket sig i Besiddelse af min Trues Haand, blot for disse hendes almennyttige Indsigters Skyld. Man levede jo hos hende, som i en Fæstning eller
imel-

imellem en stærk Livvagter. (Erast falder i dybe Tanker.)
De falder jo i Staver, Hr. Erast?

Erast. Tillad mig et Spørgsmaal. Det er noget dristigt af en Fremmed, men da Sagen er mig saa vigtig, maa De holde mig det tilgode. Jeg har et Anslag fore, og vilde gierne vide, hvad jeg kunde haabe af Udfaldet. Eftersom jeg hører, saa kunde Deres gode Frue let forudsige mig — men jeg behøvede en saadan Mand's Mellemhandling, som De, med hvilken hun lever saa fortrolig — Der ligger mig noget paa Hjerte —

Theophr. Det kan jeg see paa Dem. Jeg burde ikke aabenbare min Frues Hemmeligheder, men jeg føler saadan en venfskabelig Drift til at tiene Dem, at jeg ikke kan dølge, hvad hun har betroet mig. Men for alting, Hr. Erast! dyb Tausshed! Hører De, dyb Tausshed! *altum silentium!*

Erast. Bevar min Mund, Hr. Magister!

Theophr. Nu vel. Hun har seet Dem. Gav De ikke Agt paa med hvilken Opmærksomhed hun examinerede Deres Lineamenter?

Erast. Jo! det forekom mig rigtig saaledes —

Theophr. Da hun forlod Dem, talte jeg med hende, og da sagde hun til mig: Den brave Mand, Hr. Erast, jeg vilde ønske ham en bedre Skiæbne. Hvorledes da, Deres Naade! svarede jeg. Jo, blev hun ved, han er mod sin Villie blevet forelsket i min Broderdatter, som kun slet vil betale ham for hans Kierlighed. Jeg kunde læse af hans Pande den Strid, som er imellem hans Passion og hans Fornuft — thi han har 4
Mands

Mands Forstand — Han baade vilde og vilde ikke.

Erast (med Hæftighed.) Ved Himlen! Hvert et Ord er Sandhed.

Theophr. Videre sagde hun — men jeg forlader mig paa Deres Laushed, ellers er jeg en ulykkelig Mand —

Erast. Vær gandske roelig, det giælder jo min egen Velfærd.

Theophr. Min fiere Hr. Magister Theophraste! Saasnart dette Egtteskab gaaer for sig, vil han faae en dødelig Fiende i en ung forvoven Person, som Sophie hemmelig uden hendes Faders Vidende er forlovet med. Denne Person vil blive ved, som tilforn, at beholde hendes Kierlighed. Men det er endnu ikke det værste.

Erast. Tal! jeg brænder efter at vide det altsammen.

Theophr. Nu da! siden De saa vil. Derpaa vil De overlægge med hinanden at tage ham af Dage —

Erast. Ah! at tage mig af Dage.

(falder om paa en Stool.)

Theophr. Det er Deres egen Skyld, Hr. Erast! Jeg vilde nødig nok sige Dem det.

Erast. Nei! det ulyksalige Egtteskab skal aldrig gaae for sig.

Theophr. Betænk, hvad De siger. De har jo ordentlig begiært Krokenen, og Hr. Orgon er Mand for at tvinge Dem til at holde Ord.

Erast. Jeg lader mig ikke tvinge af den hele Verden. At sætte mig i den Fare! Nei, nei! da kiender De ikke Erast. (Han reiser sig.)

Theophr. Hvorom alting er, saa maatte De dog heller lade Dem dræbe, end brække Deres Ord.

Ord. Ord er Ord og Mand er Mand. Hvem veed desuden, om Deres Rival maaskee kun vil bruge en langsom tærende Forgift til Dem; De kunde jo endda leve i nogle Aar gandske fornøiet, og døe som en Mand af Ure.

Erast. O Bee! hvilken Ulykke kunde jeg ikke have styrtet mig i? De, Hr. Magister! er min gode Engel, tillad mig at omfavne Dem. Efter denne Prøve af Deres Venkab skal De være den eneste jeg tør omgaaes med fuldkommen Fortrolighed. Hvo der var saa lykkelig at kunde nyde de daglige Fordele af Frue Aramintes Indsigter, som De! Hvo der ved hendes viise Haand maatte ledsages igiennem Verden! — Men jeg tør ikke tænke derpaa.

Theophr. Jeg forstaaer Deres Mening. Men en Herre af Deres Forstand og Yndigheder — uden at flattere, som ikke er min Maade — tør tænke paa Alting. De var en lykkelig Mand, kunde De erholde hendes Haand. Jeg har seet i hendes Nativitæts Bog, at den, som hun vilde forbinde sig med, skulde blive en stor Mand —

Erast. Hvad siger De?

Theophr. Og rigere, end Croesus —

Erast. Ei! ei!

Theophr. Og aldrig faae nogen Sorg eller Angest i Verden —

Erast. Hillemen!

Theophr. Og leve i uforstyrret Helbred over 100 Aar, og døe stille hen uden Smerte.

Erast. Herligt! herligt! Jeger som giensfødt. Men —

Theophr. Naar det var Deres Alboor, og en Ven, som jeg, der er hende en Smule vigtig,
G
blande

blandede sig deri, saa behøvede De maaskee ikke at fortvivle. Men hvad vil De sige til Hr. Orgon?

Erast. Hvad der vil falde mig ind. Kiære Ven! jeg veed vist jeg tør kalde Dem saa, uagtet vort korte Bekjendtskab — arbeid for mig. Derksom en anseelig Belønning kan overtøye Dem om min Taknemmelighed, da kan De sikkert gjøre Regning derpaa.

Theophr. Jeg vilde fornærme Dem, om jeg afflog Deres Tilbud. Men for alting lad Dem ikke mærke med at jeg veed noget deraf. Lyk! der kommer nogen. Gaae hjem! Jeg skal lade Dem vide, naar Hr. Orgon er at finde.

(Erast gaaer.)

Niende Scene.

Araminte, Theophrast.

Theophr. Jo Triumphe! min naadige Herkerinde, jeg har tumlet Manden lystig omkring, og bragt ham i høieste Velgaaende did, hvor vi ville have ham. Hans Omhu for sin Sikkerhed har vundet Seier over alle Betænkeligheder.

Aram. Saa er det da et reent Axioma, at han opgiver al Tanke til min Broderdatter?

Theophr. Saa reent, som at 2 og 2 er 4. Jeg malede ham sin tilkommende Skiæbne saa sort af, ifald han indlod sig i det daarlige Egeteskab, at Lysten gandske forgik ham. Og det, som mere er, han har fattet saa stor Hoiagtelse for Deres Raades Indsigter i Astrologie, at han,
for

for at nyde Deel i samme, og derved undgaae Livets Farer og Fortrædeligheder, nu her ved mig tilbyder Dem sin Formue og Person, og vil leve og døe under Deres Vinger, som en lydige Tiener og Egteskælle. Jeg havde ondt ved at bære mig for at lee lige i hans Dine af hans Enfoldighed. Den gaaer over alle Grændser.

Aram. I har gjort eders Sager vel. Himlen skee Tak! Saa skal jeg dog ikke til evig Tid staae under min Broder.

Theophr. Men hvad mener Deres Naade, Hr. Orgon vil sige til alt dette?

Aram. Han vil ventelig opreise et sælt Uvær, naar han faaer det at vide, men det maa han ikke, førend vi ere i Havn, og alting imellem Crast og mig er afgjort. Siden kan han rase saa længe han vil. Jeg tænker, det vil ingen Vanskelighed være ved at overtale Crast til denne Forsigtighed.

Theophr. Forsigtighed er hans Natur; Han vil desuden blindt følge alt hvad Deres Naade befaler ham, eftersom han troer, De veed Udfaldet af alting. Hvor vil han blive en from og hørsommelig Egtemand!

Aram. Den Belønning jeg har tiltænkt jer for jeres Nidkierhed, skal blive af den Beskaffenhed, at den skal hæve jer mange tusinde Meile op fra eders nærværende Standpunkt til en Zenith, som I aldrig torde drømme om.

Theophr. Jeg erkender min dybe Ringhed og Deres Naades Naade, men min Iver for Dem er og noget got værd. Imidlertid kan jeg ikke nægte, at jeg jo fra Deres Hr. Broders Side

seer mange Vanskeligheder i Henseende til Frøkenen.

Aram. Snak! Snak! Lad det være min Sag. Men der hører jeg ham komme. Skynd jer hen til Eraft, og giv ham Haab.

Theophr. Jeg flyver paa Elskovs Vinger.

(Gaaet.)

Aram. (alene.) Jeg troer den Nar bilder sig ordentlig ind at det er ham jeg har tiltænkt min Datter. Af adskillige Omstændigheder lader det saa. Jo! Profit die Mahlzeit. Jeg skulde snart føre ham af Drømmen dersom jeg ikke behøvede ham. Men saa længe maa jeg holde gode Miner! Jeg tænkte dog ikke, at Eraft skulde saa læt have bidt paa Krogen.

Tiende Scene.

Orgon, Araminte.

Orgon. Man har sagt mig, at Eraft har været her, og villet tale med mig.

Aram. Jeg har ikke seet ham. Mig synes I seer saa mørk ud Broder! Eders Himmel er fuld af Skyer.

Orgon. Man kan nok saae Gluer i Hovedet — Der er kommet sli en Elskovs og Giftermaals Syge i Huset, at man skulde troe, det var overlagt for at bryde mig, som om jeg ikke havde Fortræd nok alligevel. Det er Følgerne af at være mild og eftergivende.

Aram. Da har I uden Tvivl en god Samvittighed for, at I har ikke fordærvet nogen af os ved overdreven Venlighed.

Orgon.

Orgon. Af os — Regner I jer selv maa-
ske ogsaa blant de Giftestyges Tal?

Aram. Om saa var, troer jeg dog nok,
jeg behøvede ikke at spørge jer til Raads. Men
hvad har I resolveret angaaende eders Datter?

Orgon. Det som egner og anstaaer en
ærlig Mand.

Aram. Remlig —

Orgon. At gifte hende med Crast, saa
fremt —

Aram. Men I skulde dog betænke hendes
Ungdom mod hans Alder, og den Godhed, I
altid har baaret for Reinhold.

Orgon. Det er forunderligt, at I anta-
ger jer ham. Troe mig, min Søster, jeg veed
nok, hvad jeg gjør, uagtet jeg ikke er saa lærd,
som I. Reinhold er brav nok; For saa ungt
et Menneske er han temmelig sindig — Sid Valer
lignede ham! — Han har ogsaa gode Midler; Men
hvem er han? Vi veed jo ikke det ringeste om
hans Herkomst. Den Haardnakenhed, hvor-
med han vægrer sig ved at aabenbare noget derom,
gier mig næsten vis paa, at der er nogen Plæt
ved den, som jeg ikke kan og ikke bør taale i min
Familie. Han undskylder sig med Uvidenhed,
men det har ingensteds hjemme. Crastes Slægt
derimod kiender jeg, han har mit Ord. Lad være,
han er lidt underlig i sit Væsen —

Aram. Ja tilvisse underlig. En Nar
maa han være i en høj Grad; Jeg vilde ikke leve
med slig en Kiællingspræst for alt det der er til.

Orgon. Jeg tilstaaer, at han burde holde
bedre Middelveien, men med alt det er han af en
upaaklagelig Opførsel, og Reinhold fortiente
snarere

snarere Straf for sin Driftighed end Tselighed og Tilgivelse.

Aram. Mener I og at *Sophie* ville leve fornøiet med *Erast*?

Orgon. Det indseer jeg nok, bliver neppe at haabe, i det mindste ikke for det første. Af den Aarsag er jeg og gaaet saa vidt, at jeg har lovet dem begge Forladelse paa det udtryffelige Wilkaar, at han skal skrive sin Hemmelighed for mig. Deri ligger nu hele Knuden. Jeg ønsker at faae *Erast* i Tale, for at berede ham paa dette Tilfælde, som gierne kan indtræffe, naar *Reinhold* seer, at han ikke faaer min Datter paa nogen anden Maade. *Orgon!* *Orgon!* Det er den første Gang du har ladet dit Ord vakle, men det er ikke den første Gang *Elskov* har gjort en Tværstræg i Fornuftens Regninger. Forbandede være alle Romaner, Comedier, Hyrde-Stykker, Viser, og hvad det Snabs mere heder baade i Original, Oversættelse og Efterlignelse. Paa Jlden med det Tsi! — (gaaer.)

Aram. Det siger jeg Ja til. Naar kun *Mathematikens* og *Astronomiens* hellige Skrifter maa skaanes. (hun gaaer.)

Femte Act.

Første Scene.

Orgon alene med Hat og Stof.

Man maa sige hvad man vil, saa er det dog allerede et Slags Skielmsstykke at tage sit Ord tilbage, af hvad Marsag det og skeer. En ærefier Mand føler altid en stor Modbydelighed for det; Han underkaster sig heller, jeg veed ikke hvad, end bærer den Tanke, at han har været troløs. Naar jeg fra denne Kant betragter, hvad jeg har fore, saa bliver jeg gandske modløs. Hvad vil Crast sige? Han vil give mig Bebreidelser, som ville trænge mig igiennem Marv og Been. Men det er dog noget at være Fader. Bedrovede bedende Børn — hvem kan udstaae det? Men saa dybt skal jeg dog aldrig nedstige, at jeg skulde give Reinhold min Datter, inden han rykker ud med sin Fødsels Hemmelighed. Hvad der stikker i, kan jeg ikke begribe. Jeg maa opsoge Crast; Jeg maa lætte mit Hierte, og sige ham, hvordan han er faren, at hans Skiæbne beroer alene paa Reinholds Bekiendelse. Men der har vi ham selv

Anden

Anden Scene.

Erast, Orgon.

Orgon. De kommer ret beleilig, Hr. Erast! Jeg var i Begreb med at besøge Dem, skiont med et bankende Hierte.

Erast. Mit Verende er just og at tale med Dem i en vigtig Sag, som trykker mit Sind. Jeg veed neppe selv hvad Ord jeg skal bruge —

Orgon. De har maaskee saaet Nys om det jeg ville sige Dem?

Erast. Det er mig desværre! fuldkommen vel bekiendt. Aldrig havde jeg tænkt, at den Forbindelse, jeg søgte at komme i med Deres Huus, skulde saaet sligt et Udfald.

Orgon. Det gif og langt over min egen Formodning. Siden den Tid jeg lovede Dem min Datter, har jeg gjort en Opdagelse, som er ikke til Deres Fordeel.

Erast. Jeg veed det; Men kan jeg gjøre andet, end hvad jeg gjør? Det overlades Dem selv at fælde Dommen.

Orgon. Vebreidelsen er billig, men betænk dog Hr. Erast! at jeg er Fader. Kan De føle, hvad dette Navn indbefatter i sig?

Erast. En Faders og en Datters Interesse maa nødvendig staae i nær Forbindelse med hinanden. De, Hr. Orgon! som er bekiendt for en Mand af Ord, maa finde Sagen høist sølsom.

Orgon. Jeg kan helligen forsikre Dem, at den ulykkelige Elskov var mig gandske ubekiendt, da de gjorde mig den Vre at anholde om min

min Datter, ellers skulde jeg have svaret Dem gandske anderledes, end jeg gjorde.

Erast. Den maatte og endelig være Dem ubekiendt, da den ikke er ældre, end fra i Eftermiddag af —

Orgon. Forlad mig Hr. Erast, deri tager De feil. De har allerede i nogle Aar staaet i hemmelig Forstaaelse med hinanden, uagtet jeg nu først har opdaget det.

Erast. Min Gud! Det maa ingen bedre vide, end jeg selv.

Orgon. Jeg forstaaer ikke hvad De vil sige dermed.

Erast. Det er besynderligt. (sagte.) Han vil lægge Snarer for mig, for maaskee at indvikle mig i en Proces. Vi maa lægge hvert Ord paa Guldbægten.

Orgon. Jeg siger, at jeg fatter ikke Deres Mening.

Erast. Med Deres Tilladelse — der er vel ingen Vidner paa vor Samtale.

(Han seer sig om ved Døren.)

Orgon. Hans Forsigtighed er næsten uundsaelig. Gid jeg havde ham vel af Halsen!

Erast (kommer tilbage.) Lad os komme til en Erklæring, Hr. Orgon.

Orgon. Det er og min Hensigt. Jeg nodes da til at tage Bladet fra Munden, og De skulde ikke blive holdt længe i Tvivl, naar ikke den Omstændighed angaaende Fødselen var i Veien.

Erast. Nativiteten, vil De sige. Jeg tilstaaer, siden jeg hører, De veed det, at det er den, som har forandret mine Tanker.

Orgon.

Orgon. Deres Sprog bliver mig alt mere og mere uforstaaeligt.

Erast. Jeg maa sige det samme om Dem.

Orgon. Det var den Handel med Portraitet, som opdagede alting.

Erast. Hvis De ved Portraitet forstaaer Lineamenter, saa har det sin Rigtighed, thi et Menneskes Træk og en opslaaet Bog er hende det samme.

Orgon. Gud bevare deres Forstand, Hr. Erast! Det er noget underligt Snak, De forer.

Erast (sagte.) Har jeg ikke sagt det, han vil have Klammerie. Min gode Engels Wiisdom skal efterdags nok forebygge al Fortræd.

Orgon. Hvad behager?

Erast. Jeg beder, at de vil udtrykke Dem tydeligere, om det ellers er Deres Agt at forstaaes.

Orgon. Jeg skulde ikke tilgive Dem disse Talemaader, naar jeg ikke havde Uret i Hovedsagen.

Erast. Nei det er mig som har Uret, Hr. Orgon! Men med alt dette stioter jeg dog ikke om at have Ret.

Orgon. Her er vist en Irring. Jeg søgte Dem for at bede Dem om Forladelse.

Erast. Det samme var mit Erinde. Jeg veed, De er ikke at skæmte med i saa delicat en Sag, men det kan nu ikke være anderledes.

Orgon. Vi kommer aldrig til Ende med hinanden uden vi begynder for fra igien. Hvad er det, De vilde bede mig om Forladelse for?

Erast. Fordi jeg ved nærmere Eftertanke har fundet, at der ikke kunde ventes noget lykkeligt

ligt Egtteskab mellem Deres Datter og mig, siden vor Alder er saa ulige, og hendes Tilboielighed saa uovereensstemmende med min. Jeg vilde nodig giøre dette Skrit, men jeg maa herved — bliv dog ikke min Uven for det — gibe Dem Deres Ord tilbage, og i den Sted bede Dem om Tilladelse at nedlægge min Person og Midler for Deres ophoiede Frue Søsters Fodder. — Kan De tilgive mig dette? —

Orgon. Jeg er falden ned fra Maanen. Jeg kan ikke svare Dem af Forundring. Min Datter har paa sin egen Haand forlovet sig med en ung Person, som er opdraget i mit Huus, og har mange gode Egenskaber, men da ingen kiender hans Familie, kan jeg ikke føie dem. Denne smukke Historie, som gjør Sophie aldeles uskikket til at være Deres, er det jeg vilde afbede hos Dem.

Erast. Forunderligt Hr. Orgon! ret forunderligt. Altsaa stifte vi Fred, og De tillader mig dog at haabe Udgang til Deres Familie fra den anden Side.

Orgon. Lad mig komme mig lidt igien. Har min Søster givet Dem noget Haab?

Erast. Jeg troer ikke jeg har Marsag at fortvile.

Orgon. Nu det bekiender jeg. Og Deres Grunde, om jeg maae spørge?

Erast. Jeg tilstaaer oprigtig, at Klogskab har større Deel, end Tilboielighed i mit Foretagende. Hendes høie Indsigter især i Nativitet og Astrologie, haaber jeg, skulde giøre Resten af mit Liv ligesaa roligt og frit for Betyrning, som den

den forbigangne Deel deraf har været ængstesuld og kummerlig for mig.

Orgon. Ha! Ha! Ha! Ha! Nu maae jeg lee. De skal ikke troe paa saadant Marrerie. De fortryder det siden, naar De finder Dem besdraget. Jeg er en ærlig Mand, som taler aabenhjertet med Dem.

Erast. Tillad mig at følge mine egne Fødder —

Orgon. Nu vel da — Tag hende kun væk med al hendes Lærdom; Jeg skal ikke græde efter nogen af Delene. (Han ringer.) Lad min Søster komme herved. —

(Erast pynter lidt paa sig og legger sine Manchetter i Folder, gaaende frem og tilbage paa Gulvet.)

— Jeg er bange, at hans Noelighed vil faae et Hjerteskød ved dette Giftermaal, om hun ellers vil ligne sig selv. Saa er dog ogsaa Galskab til sin Nytte! Var hun klog, fik hun en god Dag, og ingen riig Mand. Man maa nok sige, som der staaer i Ordsproget: Naar Narren kommer til Torvs, faaer Kjøbmanden Penge.

Tredie Scene.

Araminte, de Forrige.

Orgon. Denne gode Mand har et Forslag at gjøre jer, som I paa jeres gamle Alder neppe skulde formode at høre af nogen, ligesaa lidet, som jeg havde drømt om at dandse tiere paa eders Bryllup.

Aram. Paa mit Bryllup — Hvad vil I sige dermed?

Orgon. Det kan Hr. Erast best forklare jer. Ei! saa tal dog, Hr. Erast! Det er jo
 efter

efter Deres egen Begiering, at jeg har ladet min Søster kalde.

Aram. Skulde Hr. Graff have noget at befale mig? —

Graff (bucker sig dybt og stammer.) Den Wijsdom, hvormed Himlen har begavet Deres Naades høie Forstand, gjør samme Besiddelse til en Vre og Velsignelse, til Glæde og Lykkelighed for den Mand — for det Huus, siger jeg, som De værdiger at give Deres Haand og Hierte — Under Følelsen af — min Medlædelse — af min Ringhed — tør jeg neppe løfte mine Bine op til det Ønske — op til — det — det Haab at (han bliver mere forvirret.) tørde foredrage Dem — Deres Naade — min underdanigste Bøn og — Bøn om at haabe den Vre at forenes i Dem med den ærværdige og retskafne Hr. Orgons Huus, som —

Orgon. Naar det var i en anden Materie de talte, min Hr. Graff, blev det vist fornødent at De anskaffede Dem en Tolk, men i den Artikel, hvorom De nu handler, ere Gruentimmerne meget skarpsindige, og forstaae en halvqvædet Vise.

Aram. Ja naar Visen staaer Dem an, min Broder!

Orgon. Hvad synes jer da om denne nærværende? Jeg haaber, at den forvolder jer ingen Drepine.

Aram. Aldeles ikke. Men man kunde læt faae Cardialgie over visse Folkes dumme Anmærkninger, naar man ikke var saa vel vant til at høre dem. Hvad Dem angaaer, Hr. Graff! da forstaaer jeg ganske vel Deres Mening, men finder det meget sølsomt, at De gjør mig saadant
et

et Forslag, efterat De saa nyelig har anholdt om min Broderdatter, og fundet al den Opmuntring, De kunde ønske Dem.

Erast. Forlad mig, naadige Frue! om jeg ikke har udtrykt mig, som jeg gierne vilde. Den store Verbødighed for Deres Raade, hvoraf jeg er giennemtrængt, har forvirret mine Tanker. Hvad min Ansøgning om Frøken Sophie angaaer, da har Hr. Orgon givet mig mit, og jeg ham hans Ord tilbage, saa jeg fra den Side betragtet har fuldkommen Frihed til at gjøre det Skrit, jeg nu vover.

Aram. Men inden jeg kan svare Dem, maatte jeg dog spørge, hvad der saa hastigen har forandret Deres Tanker? Saa klog en Mand som De — (Erast bukker dybt.) — ja! ja! De er virkelig i dette Stykke et Mønster for de tiere Mandfolk, saavel gamle (hun seer til Orgon) som unge. Kort sagt, jeg vil ikke hykle for Dem — men De veed selv den Grundsandhed i Philosophien: Nihil fit sine ratione sufficiente. (Erast folder Hænderne, medens hun med en affekterer høitidelig Mine udtaler dette Latinske.) — Hos enhver anden ville dette Forhold være utilgiveligt, og et Beviis enten paa Ondskab, Dumhed, Egennytte eller Lætsindighed, og Deres Tilbud vilde kun lidet smigre mig, troe mig, det skulde og blive afviist med den behørigte Eftertryk. Men med Dem er det en anden Sag. Siig mig derfor, hvad der har giort den hastige Forandring?

Erast. Deres Raade spørger mig, og lærer dog, det er jeg vis paa, min hele Siel i mit Ansigt.

Aram.

Aram. Ja! ja! noget seer jeg. Men hvad Begreb gjør De Dem om mig, at De tør komme med slig en Ansøgning, og tilbyde mig Løvningerne af et forsmaaet Hierte, og en Haand, som De ingen andensteds kan blive af med?

Orgon (sagte.) Hendes Stoltthed begynder at røre sig. Jeg tænkte nok der vilde vanke sligt Svar.
(Erast tier.)

Aram. (bliver mere myndig og høirestet.) Det er ret uforstaaet af Dem, at De saaledes sætter mit Kion, min Stand, mine Videnskaber og Indsigter af Dinene, og beegner mig, som jeg var den foragteligste Kiælling paa Jorden.

Erast. Deres Raade —

Aram. Eller som jeg var syg for en Mand.

Orgon (sagte.) Jeg havde dog tænkt, at hun med Glæde havde taget mod ham.

Aram. De maa ikke indbilde Dem, at jeg trænger enten til Deres Person eller Midler.

Erast. Kors bevare mig!

Aram. Eller at en Araminte, som maa ler Stiernernes Gang, skulde paa første Vink staae parat for Dem.

Orgon (sagte.) Det slap du galt fra, min kloge Erast!

Erast. Himlen veed, hvor høit det smerter mig at have fortørnet den, som jeg saa gierne vilde behage. Jeg maa da glemme disse søde Drømme om en tilkommende Lyksalighed i Forening med Dem, og stræbe at quæle —

(Han vil gaae.)

Aram. De gaaer dog ikke hen og fortviler, og gjør nogen Ulykke paa Dem.

Erast.

Erast. Farvel naadige Frue! Farvel Hr. Orgon! Man havde dog givet mig Haab om bedre Modtagelse. (Vil gaae igien.)

Aram. Jeg har endnu ikke sagt Dem Alt, Hr. Erast!

Erast. Alt hvad jeg behøver til min Efterretning. (Vil gaae.)

Aram. De maa i Sandhed ikke gaae bort, medens Deres Sind er saa uroligt.

Orgon (sagte.) Aldrig skal jeg troe, hun vil sadle om.

Erast. Min Dom er affagt, naadige Frue! Farvel! (Ligesom før.)

Aram. (holder paa ham.) End om man blot vilde sætte Dem paa Prøve? Det er jo Moden i disse Tider.

Erast. Hvorledes? —

Aram. Man har jo endnu ikke givet Dem Kurven. De er Dem selv ulig, Hr. Erast! Naar pleier De være saa hastig til Sindes?

Erast. Jeg tør altsaa haabe at —

Aram. Hør! jeg vilde see, hvorledes De kunde stikke Dem i at faae Afflag. Den Smerte, det forarsagede Dem, behager mig. Troe mig, De har endnu mange glade Aar at opleve.

Orgon (sagte.) Nær havde Fuglen fløiet bort.

Erast (bliver ganske mild og fornoiet.) Himlen give det var saa vel!

Aram. Siden De trænger saa haardt paa mig efter et afgjørende Svar —

Erast. Bevare mig! Nei vist ikke. Kun efter Deres eget Lykke og Behag —

Aram.

Aram. Saa maa jeg vende mig til jer, min Broder! og spørge jer, hvad I siger til alt dette. I maa affige Dommen.

Orgon. Mig synes Søster! at I er temmelig gammel til at gifte jer.

Aram. Nei vist er jeg ikke. I kommer og altid frem med den Alder.

Orgon. Saa vidt jeg kan mærke, har I selv affagt Dommen i eders Hierte. Vil I have ham, saa ophold ikke en brav Mand i ufornødent Tvivl, og vil I ikke, saa kan I fremdeles blive hos mig paa den samme Fod, som tilforn.

Aram. (gior sig tæffelig.) Naar jeg kunde haabe, at Hr. Graß ikke vilde ligne disse Egtmænd, som ansee Deres Koner blot for et Kul i Huset, men sig selv for det rette egentlige Tal, fort sagt, naar han vilde være en Emule foielig og venlig, affkye Strid og Modsigelse & cætera, saa kunde man vel fatte en Beslutning til hans Fordeel.

Graß. Af naadige Frue! De skænker mig Livet. Det er just mit Ønske, just min hele Attraa at leve under Deres Beskyttelse og Regiering. Min Lyksalighed skal netop bestaae i at lyde Dem, i at raadsføre mig med Dem, og daglig høste Frugterne af de overordentlige Kundskaber og Indsigter, som Himlen har nedlagt hos Dem.

Orgon. Nu det var det hurtigste Frierie, jeg har hørt tale om i mine Dage.

Aram. Kloge Folk behøve ikke de mange Omkvøb som Pøbelen bruger.

Orgon. Ja! ja! jeg ønsker jer til Lykke. Det er mig kiert, at I falder i Hænderne paa saa from en Mand, som I vist vil giøre endnu frommere.

Aram. Hvad tænker I nu at fange an med Sophie? Vil I følge mit Raad, saa lad de to Unge komme sammen. Han er dog med hende og hun med ham. I kan aldrig giøre bedre. Ikke sandt Hr. Erast!

Erast. Kunde min Forbøn giælde noget, da skulde den aldeles gaae ud paa det samme.

Orgon. Jeg mærker, De begynder alt Deres Lydigheds Stand. Jeg har heller ikke i Sinde at stille Dem ad, saasnart han vil aabenhare mig, hvem hans Forfædre have været. Men det er Vilkaaret, det veed han, og da han heller vil vove at miste sin Kiereste, end udlade sig herom, saa maa der være noget Urigtigt i. Jeg vil nu i Deres Nærværelse giøre det sidste Forsøg paa ham, og jeg sværger høit, at det skal afgiøre hans Skiæbne. (ringet.) Lad Reinhold og min Datter komme ind.

Fjerde Scene.

Just, de Forrige.

Just. Jeg har nu indpakket alting. Vil Herren vi skal lade Tøiet bære eller føre? De nye Bærelser ere bansat dyre. 10 Rdlr. ugentlig er skionne Penge.

Erast. Det er meget, men hvad skal man giøre?

Just. Kunde vi ikke bie, hvor vi er?

Erast. Det tør jeg aldrig vove.

Aram. Jeg kiender Deres Frygt. Men De kan paa mine Ord give Dem tilfreds. Der skal ingen Ulykke skee. Bliv kun, indtil vi fikker os selv en Gaard.

Erast.

Erast. Ja saa lad det beroe, og paa Tøiet
ud igien, og siig Værelserne af.

(Hvidsker Just noget i Dret.)

Just. Ha! Ha! er det alt kommet saa
vidt. Det var Løier. Herren er jo saa resolveret,
som en Actiekrammer.

Erast. Gaae! (Just gaaer.) Det var den
første Grøde af Deres Indsigter. (Eftersende Aramintse
paa Haanden.) Hvor er jeg lykkelig!

Femte Scene.

Reinhold, Sophie, de Forrige.

Orgon. Nu er det afgjørende Dieblif for
Haanden, da I maa erklære jer, om I vil
aaabnare eders Stand og Stammenavn, eller
for evig lade alt Haab om min Datter fare. Vel
har Sagerne med Hr. Erast saaet en anden Ven-
ding, men det geraader jer ikke til den mindste
Fordeel. Jeg tilstaaer nu som tilforn, at jeg
har intet mod jeres Person, tvertimod jeg har
elsket jer med en faderlig Kierlighed, men det kan
altsammen ikke hielpe naar der handles om, at
giøre jer til min Svigersøn. Her spørges det om
Stand og Herkomst. Det har aldrig tilforn fal-
det mig ind, at undersøge denne Sag, saasom
jeg har troet, den var mig uvedkommende, men
nu, da I har forført mit Barn til at indlade sig
med jer, da I vil ægte hinanden, nu er det et
Spørgsmaal af stor Betydning. Altsaa Rein-
hold, eet Ord saa got som tusinde; I maae i denne
Stund tilfredsstille mig. Jeg formoder, at I
kan, og jeg svær ved Himmelen, at Sophie skal
aldrig høre jer til, uden paa dette Vilkaar.

Reinh. Det er mig umueligt.

Sophie. De vil da heller miste mig,
end —

Reinh. De veed jo, jeg kan ikke.

Sophie. Min Fader er Deres Ven, De
dover intet.

Reinh. Sophie! Sophie!

Sophie. Frygt ikke at jeg skulde forraade
Dem, om jeg endog var Medviderste i Deres
Hemmelighed. Jeg kan miste Dem, men aldrig
være troløs.

Orgon. Altsaa veed min Datter —

Sophie. Jeg veed intet, min Fader! som
Hr. Reinhold finder for got at skule. Jeg sætter
alting i hans egen Haand.

Orgon. Store Gud! Hvad kan dog det
være for en Hemmelighed?

Aram. De forhindrer Deres egen Lykke.

Erast. Men maaskee Hr. Reinholds Her-
komst er ubekendt for ham selv. Det har man
jo saa mange Exempler paa.

Orgon. Det kan den ikke være efter hvad
jeg allerede har hørt og seet.

Reinh. O jeg ulyksalige! Ja Hr. Orgon!
jeg tilstaaer jeg veed den. Men Himlen straffe
mig, om noget paa Jorden, om Sophies Besid-
delse selv skal friste mig til at bryde min Taushed!

Orgon. Hvad siger du min Datter? Der
seer Du din hæftige, din udkaarne, din fortviv-
lede Elsker. Der seer du Romanhelten i sin rette
Skikkelse.

Sophie. Jeg beklager Hr. Reinhold, og
mig selv med. Men jeg beundrer ham tillige, og
har aldrig seet ham saa stor, som nu. Gaae
Hr.

Hr. Reinhold! og tag min fulde Høiagtelse med. Jeg vil stræbe at glemme Dem — om jeg kan.

Orgon. Vi have da Deres sidste Beslutning?

Reinh. Tillad mig at forlade dette dyrebare Huus uden flere Spørgsmaal. Ethvert Ord er en Dolk i mit Hierte. Farvel Sophie. Skæbnen sætter sig mod vor Forening.

(gaaer hastig ud.)

Orgon. Wie lidt Reinhold! Han tager en Palle Papirer op af Bommen.) Vi have endnu noget at afgjøre med hinanden, inden vi skilles reent ad. Hvor blev han af? Kald ham et Dieblik ind igjen, for at modtage disse Papirer. (Sophie gaaer.) De angaa hans Midler, som jeg har havt under min Bestyrelse. Jeg har belavet mig paa dette Tilfælde, og holdt dem i Beredskab. Fra denne Dag maa han selv sørge for sine Ting. Reinhold! Reinhold! Jeg tænkte ikke, at det skulde falde saaledes ud mellem os.

En Tiener. Her er en uden for med dette Brev til Herren. (gaaer.)

Orgon (læser det med alle Tegn paa Bestyrtelse, blandet med Glæde.) Tak være dig, naadige Himmels, at du har hørt mine Sukke, og velsignet mit Arbejde! — Giv mig en Stoel Børn, at jeg kan komme til mig selv igjen —

Aram. Hvad gaaer der af jer min Broder? Hvad er paa Færde?

Orgon. Helvede har tabt sin Sag. Dorimon er retfærdiggjort, frikendt, indsat i sin Fyrstes Raade, og alle de Rettigheder, som den Satans Cabale i saa lang Tid har skilt ham ved. — Er jeg vaagen, eller drømmer jeg? — Jeg skal

ſkal igien ſee min gamle Ven! O, hvor er mit
 Hierte lættet! Den tunge Steen er borte. (Sophie
 og Reinhold kommer ind.) Dorimon!

Siette Scene.

Sophie, Reinhold, de Forrige.

Reinh. O! Himmel! Hvad for et Navn
 har De nævnet! — Hvilken Forræder har —

Orgon. Hvorledes? Kiender I noget til
 Dorimon?

Reinh. Jeg! — nei min Herre! —
 aldeles intet.

Orgon. I ſkifter jo Farve. Hvad fattes jer?

Reinh. Slet intet.

Eraft. Hvem er den Dorimon?

Orgon. Jeg har neppe Kræfter at tale.
 Dorimon er en ærlig og retſkaffen Mand, den
 kiereſte og fortroligſte Ven jeg har havt fra min
 Ungdom af. Han maatte for meer end 20 Aar
 ſiden tage Flugten herfra, fordi han ſatte ſig mod
 de Udsuelfer og Misbrug af Lovene, ſom viſſe
 Store tillode ſig. De rottede ſig ſammen, og be-
 ſkyldte ham for ſaadanne Miſhandlinger, at Haa-
 rene endnu reise ſig paa mit Hoved ved at tænke
 derpaa. Man kiøbte Vidner mod ham, kort ſagt,
 der blev ſpillet den forteſte Cabale, og Manden
 maatte flye, for at rædde ſig, endſkiønt han var
 ligesaa uſkyldig, ſom en af os.

Eraft. Seer man vel. Noget Uforſigtig-
 hed maa han dog have begaaet, tænker jeg.

Orgon. Omſider har Himlen forbarmet
 ſig over ham. Jeg har i mange Aar hemmelig
 arbeidet paa hans Frelſe, og nu er det endelig
 lykket.

lykket. Hans Uskyldighed er bevist, han er frikendt, og jeg skal inden kort Tid omfavne ham.

Reinh. De skal omfavne ham! Dorimon lever!

Orgon. Jeg har endnu i Dag haft Brev fra ham selv, og veed hvor han opholder sig.

Reinh. Himlen være lovet! Al Dorimon —

Orgon. De sagde jo nyelig, at De kiendte intet til ham.

Sophie. O hvilken lykkelig Hændelse! Jeg formaaer ikke at bære min Glæde — Al Reinhold —

Orgon. Hvad er det Pige? Du gjør mig gandske forvirret.

Sophie. Han — han — (vegende paa Reinhold.)

Sophie. Er Dorimons Søn —

Orgon. Hvad? Reinhold er —

Reinh. (falder paa Knæ.) Ja min anden Fader! jeg er den Mands Søn, som De saa ædelmodigen har ræddet. Dem selv om jeg kunde være min Herkomst bekiendt og forraade —

Orgon (omfavner ham). Du er brav Dreng — (Han græder.) Mit Hierte sagde mig nok at du hørte mig til, thi Dorimon og jeg er Et —

Aram. Hvor glædelig bliver denne Dag for os alle!

Orgon. Jeg er bange, at jeg holder det ikke ud —

Erast. Er De og gandske vis paa, at dette Brev ikke er en Opfindelse af Dorimons Fiender, som har skrevet det i nogen ond Hensigt?

Orgon. Gaae med Deres evige Betænkeligheder! Det er jo Ministerens egen Haand.

Erast. Man kan ikke være barsom nok.

Reinh.

Reinh. Hvor er Valer? Han maa have
Deet i vor Glæde.

Sophie. Der kommer han ret beleiligt.

Endende Scene.

Valer, Georgine, de Forrige.

Valer. Min naadige Tante! jeg vender
mig til Dem.

Aram. Der staaer min tilkommende Mand,
lad ham svare Dem.

(Alle, undtagen Orgon, gientage i fuld Forbauselse I de Ord: Til-
kommende Mand.)

Aram. Ja jeg har skilt jeres Søster ved
en Elsker, men hun bliver ikke forlegen alligevel.
Reinhold har jeres Faders Venstreb og Samtykke.

Valer. Bravo! Fortræffeligt! Men hvor
ledes gaaer det til?

Sophie. Han er Dorimons Søn.

Valer. En Søn af den uhykkelige Mand,
som min Fader saa tit har beklaget?

Orgon. Af ham selv.

Valer. O herligt! herligt! Vi maa alle
sammen gistes paa denne glade Dag.

Orgon. Saa sagte Monsieur! Louren er
endnu ikke kommet til jer.

Reinh. Beste Fader! I Dag maa ingen
af os være misfornøiet.

Orgon. Hr. Erast! De skal herefter være
Georgine i Faders Sted —

Erast (til Araminte.) Naadige Frue! —

Aram. Jeg har tilforn nok havt andre
Bensigter med min Datter, men jeg har igien
opgivet

opgivet dem, og har intet imod, at hun bliver
Valers Brud.

Erast. Jeg ønsker Dem altsaa til Lykke
Hr. Valer!

Orgon. Vilde han kun blive noget stadig!

Valer (springer om.) O min Fader! jeg skal
blive saa stadig, saa stadig —

Orgon. Som en ung Fole der slipper ud
paa frie Mark.

Valer. Ville De da i min Alder have
mig saa klog, som Hr. Erast?

Orgon. Middelveien er den bedste. Overdre-
ven Barsomhed er altid et Beviis paa en svag
Forstand, og betager Menneſket al sin Fornoiſſe
og Rolighed i Livet. Hvorfor ſkal man uden Nød
plage ſig med Frygt for Hændelſer, ſom man dog
ikke kan forebygge? Det viiſe Forſyn, under hvis
Regiering vi leve, lægger ingen Snarer for vore
Fodder. Denne Skielven ved ethvert Skrit giør
os uſkikkede, til alle ſtore Foretagender, og for-
ſpilder mangel Leilighed til at giøre Lykke. En
ſaadan Stymper tør aldrig fatte nogen Beſlut-
ning, og da hans ſeige Character oven i Kiøbet er
gjerne forbundet med Miſtænkelighed, ſaa giør
den ham forhadet, og enhver søger at narre ham.
Dette har jeg, ſom en enſoldig Mand, der gaaer
min Vej ligefrem, ofte tænkt at ſige Dem Hr.
Erast! — Men Valer! Jeres Wildſkab og Let-
ſindighed duer heller ikke for en Priis Tobak, det
kan I troe.

Erast (med en ſpodſk Latter.) Jeg takker for
Deres Lærdomme.

Orgon.

Orgon. Nu, nu, jeg mener det vel, men vi ville ikke tale mere derom. For at hædre denne glade Dag giver jeg og mit Samtykke.

(Georgine neder, og Valer springer hen og koster hendes Haand med Hæstighed.)

Ottende Scene.

En Tiener, de Forrige.

Tiener. Notarius er herude.

Valer. Jeg troer, de Folk kan lugte Bryllup, som Muus Pandekage.

Erast. Det er mig, som ved min Tiener har bedet ham komme herhen med Udkast til en Egteskabs Contract imellem den naadige Frue og mig.

Aram. De har hastet forstrækkelig.

Erast. Det er skeet blot for Dodeligheds Skyld. Jeg haaber Vilkaarene skal staae Dem an.

Orgon. Siden han er her, saa kan han giøre de andre Contracter færdige med det samme, men, nota bene, det egentlige Bryllup holder vi ikke forend Dorimon er kommet. Lad Notarius komme ind. (Tieneren gaaer.)

Niende Scene.

Notarius, de Forrige.

Orgon. Sæt Dem der, Hr. Notarius! Vær saa god. Her bliver meer at fortiene, end De har ventet.

Notar.

Notar. Saa meget desto bedre.

(Han sætter sig ved Bordet, og tager sine Briller paa.)

Orgon. De har vel færdige Formularer i Forraad.

Notar. O ja! De lyde alle eens, undtagen i Conditionerne. Dem vilde De behage at dictere mig i Pennen tilligemed alle Vedkommandes respective Navne, et cætera.

Orgon (til Erast.) Nu Hr. Erast! tal for Dem selv. Om de to andre Contracter skal jeg sige Beskeed.

(De blive begge paa Theatret hos Notarius, og sige ham til. Notarius skriver. Man hører af og til Lyden af deres Stemmer.)

Valer. Kan De nu see, Hr. Reinhold! at man vinder intet ved at fortvivle. Immer frisk Mod saa gaaer alting vel.

Reinh. Min Glæde er saa stor, at den betager mig baade Maal og Mæle. Saaledes paa engang at see alle sine Ønsker opfyldte. En Fader — en Brud — paa een Dag — O Gud! det er formeget.

Aram. Ja denne Dag er glad for os alle, naagtet Aspecterne lovede intet got i Morges.

Valer. Steenbukken stangedes maa ske med Tyren?

Aram. O! J forstaaer intet deraf, mit Barn! Læg jer efter at blive en god Mand, og en lydig Svigersøn, det er Hovedsagen for jer —

Georg. Det maa min kiere Moder ikke tvivle paa.

Sophie. Hvor megen Sorg kunde De ikke have sparet Dem, Reinhold! End om det
Drev

Brev var kommet et par Dage sildigere, naar De havde været — Gud veed hvor i Verden —

Valer. Vi skulde nok have hentet ham tilbage, Søster!

Orgon. Kommer nu Børn allesammen, og underskriver — Alting er i Stand, som det skal være. (De underskriver den ene efter den anden.) —

Mu har jeg ikke været saa glad i mange Aar. Til Lykke Børn! til Lykke! Hr. Notarius! Vær saa artig. (Han betaler ham Penge.)

Notar. Gratiass! Jeg ønsker og samtlig til Lykke. (gaaer.)

Orgon. Hvad nu — (Man hører nogen Alarm uden for.) — Hvad mon der er paa Færde?

Sidste Scene.

Mirmidon, Theophrast, de Forrige.

Mirm. (Støder Theophrast tilside.) Vil den Verdant forbyde mig Indgangen? —

Aram. Hr. Mirmidon!

Mirm. Jeg kommer her i den menneskes fierligste Hensigt af Verden. Jeg hører at De er forlegen med Frøken Georgine, som man maa slutte deraf, at De vil give hendes Haand til den Karl (pegende paa Theophrast.) Han har i det mindste selv brautet deraf. For Himlens Skyld, Madam! Cela ne sied pas bien. Er det Mand for hende? Jeg vil nok ægte Frøkenen, om Dem saa synes, for at rædde Deres Hus fra Tort, seer De —

Orgon. Vi ere Dem meget forbundne. Men min Søn har alt forbarmet sig over hende, og tager hende.

Theo-

Theophr. Det er vel ikke mueligt, Deres Raade?

Aram. Jo! Saaledes bliver Udfaldet for denne gang.

Theophr. Og jeg —

Valer. De kan gaae hen og hænge Dem, naar De lyster.

Theophr. Men Deres Raades Løfte til mig — De erindrer jo nok —

Aram. Sy! hvor kunde I indbilde jer at faae min Datter? Skam jer noget. Jeg har jo desuden aldrig givet jer den mindste Anledning til at tænke saadant. I har drømt —

Theophr. O scelus, o flagitium, Hr. Crast, jeg har været Middel til at bedrage Dem.

Aram. Der er endnu en kortere Wei til Gaden, end igiennem Døren, hvis I ikke holder Munden.

Crast. Lad ham dog tale ud.

(Araminte raser af Brede, og vil skide ham ud, men da det ikke lykkes, forsøger hun at holde ham for Munden.)

Theophr. Min Frue var forlegen for en Mand og Penge —

Aram. O din Forræder!

Theophr. Det var aftalt, at vi — vi skulde benytte os af Deres Enfoldighed, for at indbilde Dem — at hun kunde forudsige Hændelser —

Aram. O! dit Beest!

Theophr. Dette maatte nødvendig være — en kostelig Egenskab for en Mand, der gjør Profession af Barsomhed — De beed — paa —

(Araminte puffer ham.) — Au! au! naadige Frue!

— paa Krogen, og er narret. Hun veed ikke meer —

(Araminte puffer ham igjen.) — au! au! — end vi andre.

andre. Jeg, som var Redskabet til at bedrage Dem, skulde til Belønning —

Aram. Gid du maatte synke i Jorden, din Kieltring!

Theophr. Det hjælper ikke — Nu er der Hul paa Sandheden, nu skal det ene med det andet for en Dag. Deres egen Forsigtighed har været den Snare, hvori vi fangede Dem, og Deres egen Tiener, saavelsom Frøken Sophies Pige har været med i Spillet.

Erast. O Himmel!

(Araminte vil paa nye støde ham ud.)

Theophr. Og nu vil man støde mig ud i Stæden for at give mig det, man har lovet — Jeg skal føre Proces —

Orgon. Proces! — Det ugudelige Ord tør I nævne her i min Stue. Gaae, gaae, Ulykkes Fugl! I har faaet den Løn I fortjener.

(jager ham ud.)

Aram. Han er blevet gal. Han raser ordentlig. Troer De noget af al denne Sladder?

Erast (gandte fortabt.) Jeg troer, at jeg aldrig meer vil troe noget.

Orgon. Kom, kom! lad os glemme alting. Det kan nu ikke anderledes være. Saaledes gaaer det, naar man gifter sig paa Speculats.

Mirm. Siden jeg ikke faaer andet at gjøre ved denne Leilighed, saa vil jeg gaae hjem, og paakalde mine Muser, og gjøre et tredobbelt Bryllups Vers.

Ende paa femte og sidste Act.

